

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο Μ π ά μ π η ς Αμανατιάδης μπαίνει μ' ένα αιγιματικό χαμόγελο κρατώντας έναν χαρτοφύλακα. Τον ανοίγει με τελετουργικές κινήσεις και αδειάζει το περιεχόμενο στο γραφείο μου. Ξεχύνονται χάρτες, μελέτες, δημοσιεύσεις. Ένας ολόκληρος σωρός εντύπων, που έχουν ένα κοινό χαρακτηριστικό, την **Λίμνη Πλαστήρα Αγράφων Καρδίτσας**. Χώνομαι ανάμεσά τους κι αρχίζω να τα σκαλίζω με την λαχτάρα εξερευνητή. Μαγικές εικόνες παρελαύνουν μπροστά στα μάτια μου, τίτλοι και αφιερώματα σε εφημερίδες και περιοδικά, ακόμη και ολόκληρες πολυσέλιδες μελέτες για την περιοχή.

-Ποιά είναι η καλύτερη εποχή γαι να επισκεφθούμε την Λίμνη Πλαστήρα; ρωτάω τον Μπάμπη.

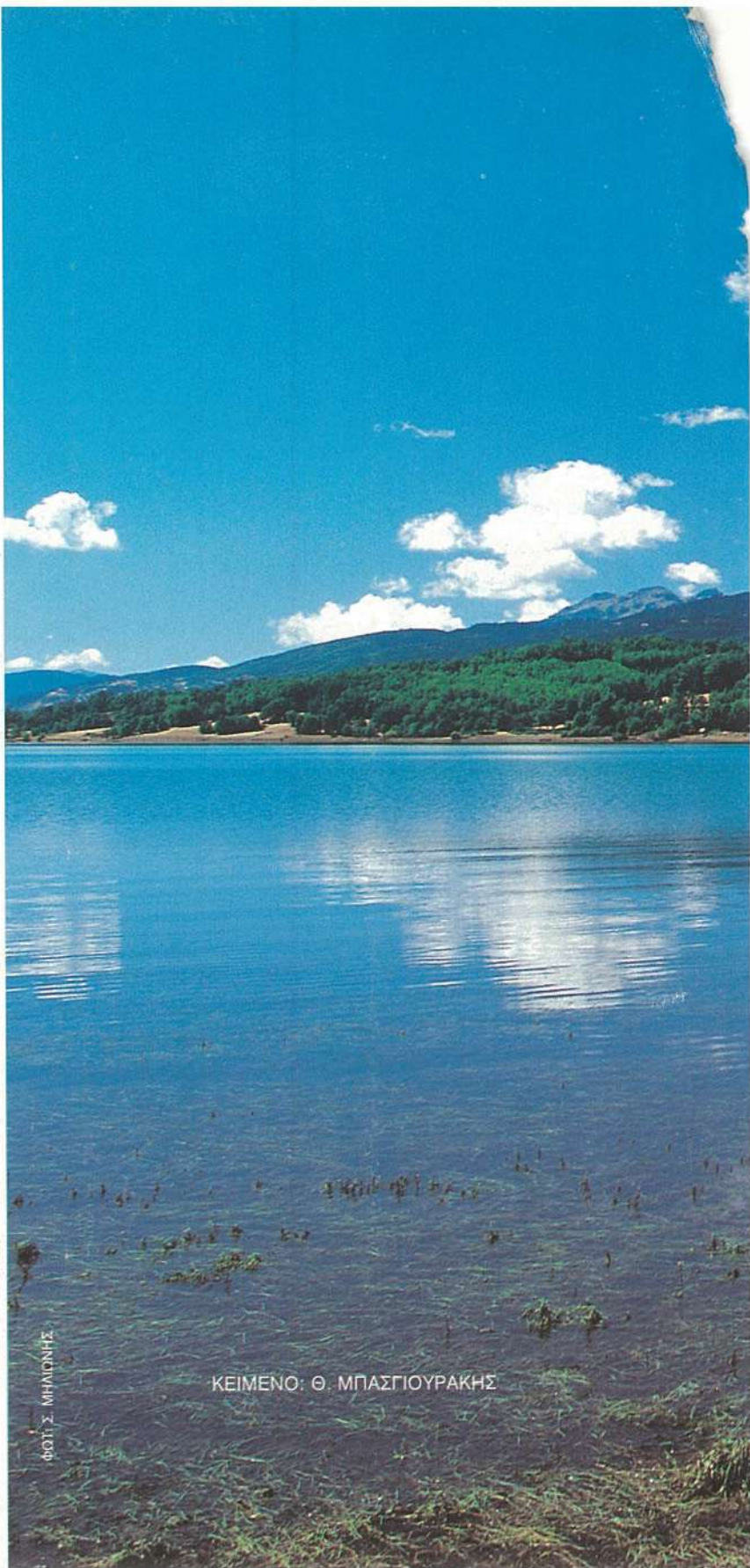
-Όλες οι εποχές, κάθε μέρα του χρόνου. Το ίδιο θα σου απαντήσουν και οι συνάδελφοί μου στην Τράπεζα, μετά την εμπειρία που είχαμε από τις εκδρομές μας στην περιοχή.

Τα λόγια του δεν είχαν ίχνος υπερβολής. Φέρνω στο νου μου εικόνες και διαδρομές, όπως τις ζήσαμε τον τελευταίο καιρό και αναπολώ...

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ

ΚΑΛΟΓΡΙΤΣΑΣ

Μεσογείων 571, Αγ. Παρασκευή
Τηλ. 01/ 60 14 142-8

ΦΩΤ. Σ. ΜΗΛΙΩΝΗΣ

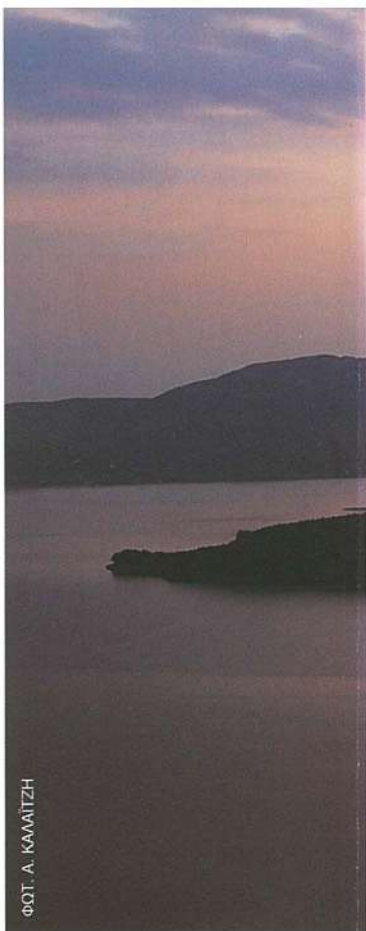
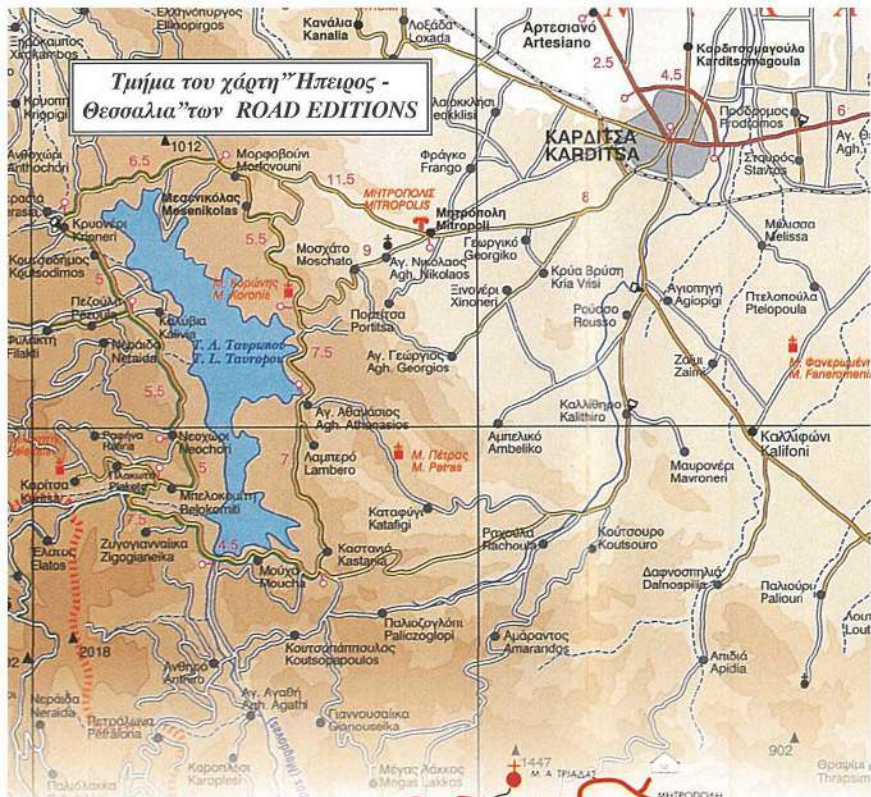
ΚΕΙΜΕΝΟ: Θ. ΜΠΑΣΓΙΟΥΡΑΚΗΣ

ΛΙΜΝΗ ΠΛΑΣΤΗΡΑ

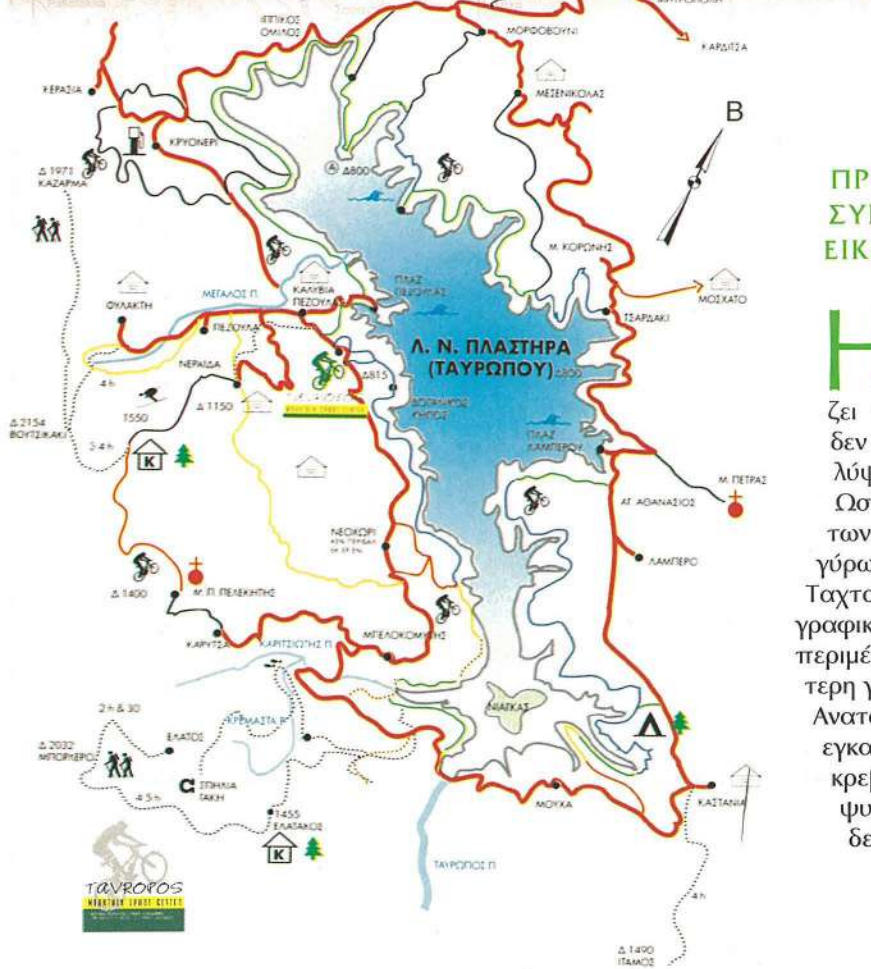
"η Ωραία των Αγράφων"

*Αν θα μπορούσε να γαι πια ποιητικό
το ξανάημά της μέρας στην Λίμνη Πλαστήρα.*

ΦΩΤ. Α. ΚΑΜΑΤΖΗ

**ΠΡΩΤΕΣ
ΣΥΝΑΡΠΑΣΤΙΚΕΣ
ΕΙΚΟΝΕΣ**

Η αυγή δεν έχει χαράξει ακόμα. Το μισόφωτο σκεπάζει τη Λίμνη Πλαστήρα, δεν την αφήνει ν' αποκαλύψει τις ομορφιές της. Ωστόσο το περίγραμμα των ακτών της ξεχωρίζει γύρω απ' τα σκούρα νερά. Ταχτοποιούμε τον φωτογραφικό μας εξοπλισμό και περιμένουμε. Έχει μια ιδιαίτερη γοητεία η αναμονή της Ανατολής. Έχουμε πρόωρα εγκαταλείψει το ζεστό μας κρεβάτι, αναρριγούμε στο ψυχρό πρωινό αεράκι, δεν έχουμε πιεί ούτε

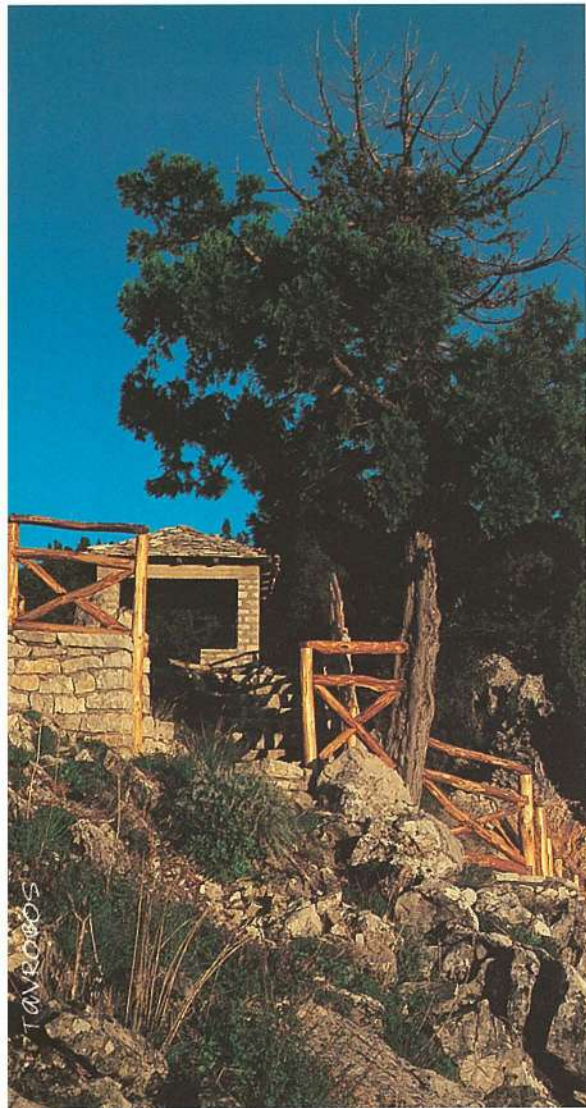
*Η Ανατολή στο "ΑΓΝΑΝΤΙ"
μας αποζημιώνει για την αναμονή μας.*

καφέ. Να όμως που η λίμνη μας αποζημιώνει, δείχνει το πιο όμορφο πρωινό πρόσωπο. Μ' έναν ήλιο κατακόκκινο, που σηκώνεται απ' τους αντικρινούς λόφους κι ανοίγει φωτεινό δρόμο στα ήρεμα νερά της. Αλλάζουν τα χρώματα στην επιφάνεια, οι ψυχροί τόνοι του γκριζου δίνουν τη θέση τους στο βαθύ πρασινογάλαζο. Ξεκινάει μια μέρα λαμπρή πάνω από τη Λίμνη Πλαστήρα.

Ήταν ο στρατηγός **Νικόλαος Πλαστήρας**, ο περίφημος "**Μαύρος Καβαλάρης**", που πρώτος συνέλαβε στα 1925 την ιδέα δημιουργίας της λίμνης. Μέχρι τότε εκτείνονταν στην περιοχή το οροπέδιο της "**Νεβρόπολης**", που ονομάστηκε έτσι απ' τα πολλά ελάφια που υπήρχαν κάποτε εκεί (**νεβρός** στα αρχαία Ελληνικά σημαίνει ελαφάκι και κάθε νεογέννητο ζώο). Κατά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο το οροπέδιο της Νεβρόπολης απέκτησε μεγάλη σημασία για τον αγώνα των συμμάχων κατά των Γερμανών. Τρεις Έλληνες μηχανικοί το μετέ-

τρεψαν το 1943 σε νυχτερινό αεροδρόμιο προσγείωσης των συμμαχικών αεροπλάνων, που κατευθύνονταν στη Μέση Ανατολή. Τη μέρα το αεροδρόμιο εξαφανιζόταν χάρη στα δέντρα, που φύτευαν πρόχειρα οι χωρικοί της περιοχής. Στα τέλη της δεκαετίας του 50 το οροπέδιο της Νεβρόπολης έπαψε να υπάρχει, κατακλύσθηκε απ' τα νερά του **Μέγδοβα** (του αρχαίου **Ταυρωπού**).

Ο ήλιος ψηλώνει, αποκαλύπτεται μπροστά στα μάτια μας η λίμνη σ' όλο της το μεγαλείο. Καθισμένοι αναπαυτικά στο ΑΓΝΑΝΤΙ την απολαμβάνουμε. Εδώ στο Νεοχώρι, το ξενοδοχείο Αγνάντι διεκδικεί την πιο προνομιακή θέση θέας της λίμνης. Παίρνουμε το πρωινό μας στον εξώστη του. Στην πραγματικότητα πρόκειται για έναν ολόκληρο μπουφέ. Όλα εδώ είναι χειροποίητα και παραδοσιακά, το τυρόψωμο, το ελιόψωμο, οι μαρμελάδες τριών γεύσεων, τα σπιτικά κουλουράκια και τα περίφημα "μεθυσμένα". Υπάρχει ακόμα λαχταριστό

Ταμασίου στα 1525, πρωτεύουσα των Αγράφων. Η δημιουργία της λίμνης αποστέρησε τους κατοίκους του από μεγάλες εκτάσεις εύφορης γής.

Ένα άλλο τραγικό γεγονός συνέβη στις 6 Δεκεμβρίου του 1960, όταν ένα καϊκί που μετέφερε 22 Νεοχωρίτες βυθίστηκε στα νερά της λίμνης και παρέσυρε μαζί όλους τους επιβάτες του. Σε ένδειξη πένθους από τότε δεν ξαναχορεύτηκαν στο χωριό οι περίφημοι τριπλοί πασχαλινοί χοροί. Σήμερα το Νεοχώρι ξαναβρίσκει την παλιά του αίγλη με την μοναδική προνομιακή του θέση και τους πολλούς επισκέπτες που προτιμούν τις ταβέρνες και τους ξενώνες του. Συνεχίζεται ο δρόμος στενός, με πολλές στροφές και σε λίγα λεπτά μας οδηγεί στον **ΜΠΕΛΟΚΟΜΥΤΗ**, σε υψόμετρο 930 μέτρων. Άλλο ένα χωριό με ανοιχτή θέα και πλούσια βλάστηση. Το πυκνό δάσος κατεβαίνει εδώ μέχρι τις όχθες της λίμνης, που σχηματίζει ένα βαθύ, υπέροχο "φιόρδ". Πιο ψηλά, στην απέναντι δασωμένη πλαγιά, κάποια σπιτάκια διασπούν το απέραντο πράσινο.

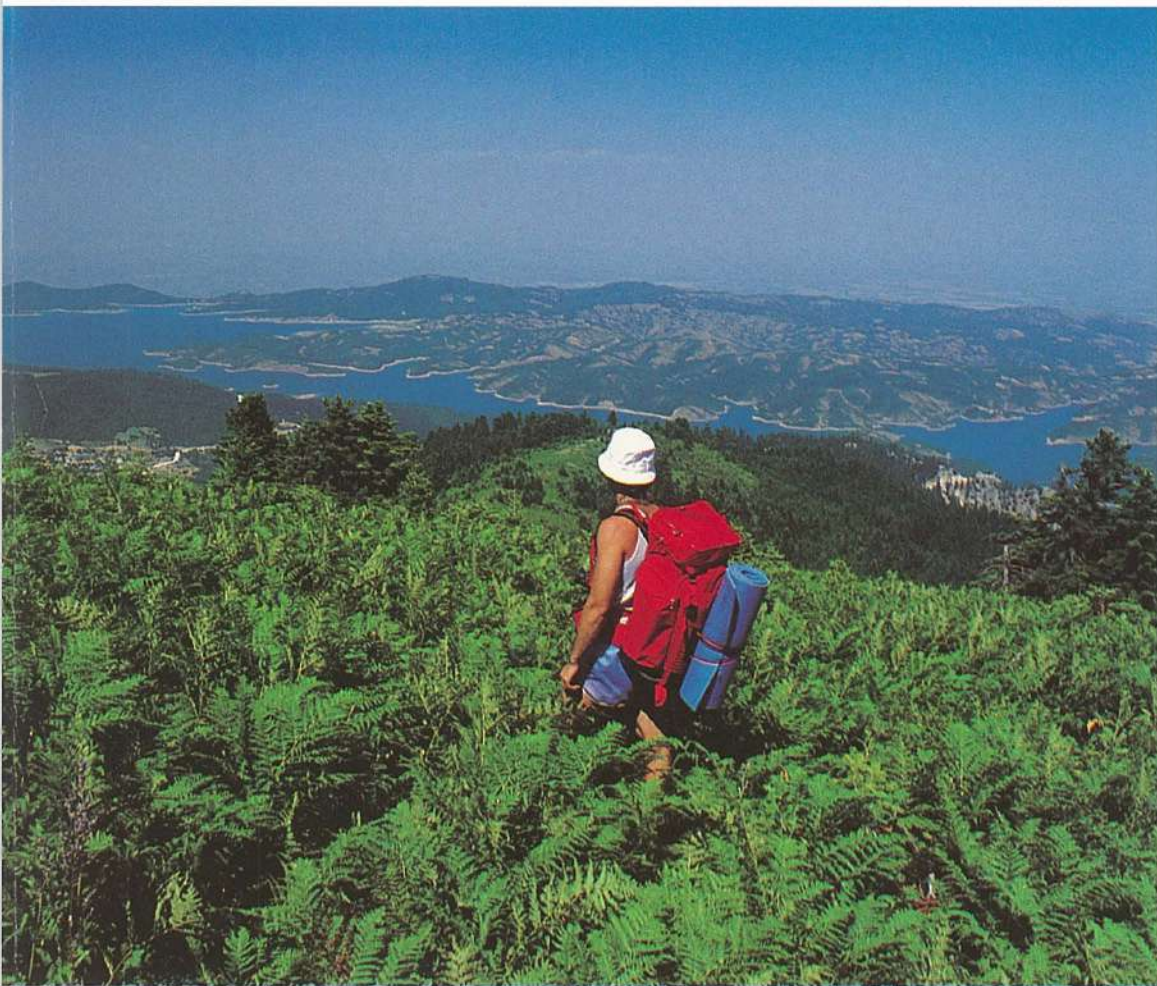
ΦΩΤ. Σ. ΜΗΛΙΩΝΗΣ

Ζυμωτό ψωμί και βέβαια οι υπέροχες παραδοσιακές πίτες της περιοχής, "μπατζίνα", "πλαστός" τυρόπιτα, γαλατόπιτα, χορτόπιτα. Γεμίζει ο εξώστης με τους ενοίκους του ξενοδοχείου και τους περαστικούς, που επιλέγουν αυτό το καταπληκτικό μπαλκόνι για ν' απολαύσουν το πρωινό τους καφεδάκι. Απέναντι το ΝΕΟΧΩΡΙ χτισμένο στην κατάφυτη πλαγιά του, ξεκινάει από υψόμετρο 950 μέτρων και φτάνει μέχρι τα 1100. Από κάθε σημείο του η θέα της λίμνης είναι άμεση, ανεμπόδιστη. Ήταν μεγάλο και ιστορικό χωριό κάποτε το Νεοχώρι, είχε μάλιστα οριστεί με την **Συνθήκη του**

◀ *Λίγο πριν από το φράγμα, το "Παρατηρητήριο" είναι ένας υπέροχος χώρος θέας και ξεκούρασης.*

◀ *Ξεκίνησε πολύ νωρίς την μέρα του ο ορειβάτης και κάποια στιγμή βρέθηκε πάνω από τα "Ζυγογιανείκα". Η δυτική πλευρά της λίμνης παρέχει μεγάλες δυνατότητες πεζοπορίας, τόσο στους πρόποδες όσο και στις κορυφές των Αγράφων.*

Μας κάνει εντύπωση το υψόμετρο, που πρέπει να υπερβαίνει τα 1300 μ, καθώς και οι κουκλίστικες διαστάσεις του οικισμού. Δεν πάμε μια βόλτα μέχρι εκεί πάνω; Καλός δασικός δρόμος, διαδρομή μαγευτική μέσα στα έλατα, 10 λεπτά αργότερα φτάνουμε σ' ένα μικρό ξέφωτο. Καμιά δεκαριά σπιτάκια όλα κι όλα, καινούργιοχτισμένα, με κόκκινες

στέγες από λαμαρίνα. Ένα ηλικιωμένο ζευγάρι ρεμβάζει από το μπαλκόνι του σπιτιού του. Τους χαιρετούμε και μας προσκαλούν για ένα καφεδάκι, που γρήγορα μετατρέπεται σε τσιπουράκι, με συνοδεία υπέροχου Αγραφιιώτικου τυριού.

-Πείτε μας δύο λόγια για τον οικισμό σας.

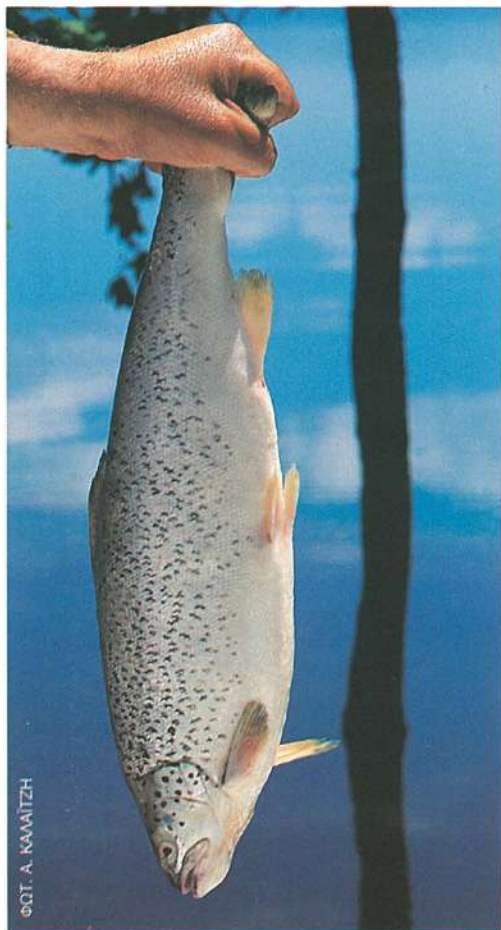
-Εδώ είναι τα **Ζυγογιαννίκα**, που αναγνωρίστηκαν σαν οικισμός το 1991. Είναι ένας οικισμός ιδιωτικός, μια και όλοι ανήκουν στην ίδια μεγάλη οικογένεια των Ζυγογιαννέων, των παππούδων μας που κάποτε ήταν τσελιγκάδες στην περιοχή.

-Και το χειμώνα τι γίνεται;

-Έχει πολύ κρύο και χιόνι, σφραγίζουμε τα σπίτια και ξαναγυρνάμε το καλοκαίρι.

Αποχαιρετάμε τους καλούς ανθρώπους και κατηφορίζουμε. Λίγο πριν από την άσφαλ-

το άλλη μια δασική διαδρομή κατευθύνεται προς τα δεξιά. Οδηγεί στο περίφημο "**Παρατηρητήριο**", τρία περίπου χιλιόμετρα πιο πάνω. Δύσκολος δρόμος σε ορισμένα σημεία, στον αυχένα όμως η θέα είναι επιβλητική. Στ' ανατολικά, η λίμνη με κάθε λεπτομέρεια, σαν να την βλέπουμε από αεροπλάνο. Και στα δυτικά, ένας απέραντος ορίζοντας φυτεμένος με τις κορφές των Αγράφων. Πόση ώρα μένουμε εδώ πάνω; Δεν ξέρω. Κανένας δεν παίρνει την πρωτοβουλία να δώσει το σύνθημα της επιστροφής. Μόνον το βιολογικό ρολόι των στομαχιών μας είναι αυτό, που μας υποχρεώνει να εγκαταλείψουμε το μοναδικό αυτό σημείο. Το ξέρουμε πολύ καλά όμως, θα ξανάρθουμε.

ΦΩΤ. Α. ΚΑΛΑΪΤΖΗ

Μια καταπληκτική άγρια πέστροφα που ψαρεύτηκε στα νερά της Λίμνης Πλαστήρα.

ΔΙΠΛΑ ΣΤΗ ΛΙΜΝΗ ΠΛΑΣΤΗΡΑ

Καλά είναι και στην όχθη της λίμνης, λέει ο Λάζαρος. Μόλις λίγη ώρα πριν, απ' το υψόμετρο του "Παρατηρητηρίου", φαινόταν τόσο απόμακρη. Εδώ, στα "Καλύβια Πεζούλας", σχεδόν την ακουμπάμε. Ένα γραφικό ταβερνάκι έχει απλωμένα, δίπλα στην όχθη, τα τραπεζάκια του κάτω από λυγρόκορμες βαλανιδιές. Το νερό της λίμνης, γαλήνιο και καθαίο, δημιουργεί μια υπέροχη πλαζ. Μπροστά μας καταπράσινο περιποιημένο γρασιδί, παγκάκια και δέντρα. Στο πλάϊ κάμποσα κανό αραδιασμένα στην αμμουδιά. Μια έκταση απλόχωρη, ειρηνική, πεντακάθαρη. Δεν έχουμε πολύ συχνά την τύχη στη χώρα μας να

συναντάμε τέτοιο επίπεδο σεβασμού και αξιοποίησης της φύσης. Ευτυχισμένοι ήδη που έχουμε επιλέξει αυτόν τον χώρο για το μεσημεριανό μας γεύμα, περνάμε σε πιο πρακτικά θέματα. Τι τρώμε λοιπόν; Κρέας ή ψάρι;

-Υπάρχουν δύο ψάρια που ψαρεύτηκαν αποβραδίς, μας λέει ο Αποστόλης, ιδιοκτήτης της ταβέρνας. *Μήπως θέλετε να τα δείτε;*

Είναι πράγματι δύο υπέροχα ψάρια, που ξεπερνάνε συνολικά τα δύο κιλά. Το ένα είναι σολομός, το άλλο "κορέγονο".

-Δεν βγαίνουν κάθε μέρα τέτοια ψάρια, λέει ο Αποστόλης.

Δεν αργούμε να το διαπιστώσουμε. Η νοστιμιά τους είναι απερίγραπτη και το ψήσιμο υποδειγματικό. Ευχαριστημένος ο Αποστόλης από τα συγχαρητήριά μας συμπληρώνει:

-Κάποια φορά ελάτε να δοκιμάσετε και τα κρεατικά μας. Είναι ντόπια και πολύ νόστιμα.

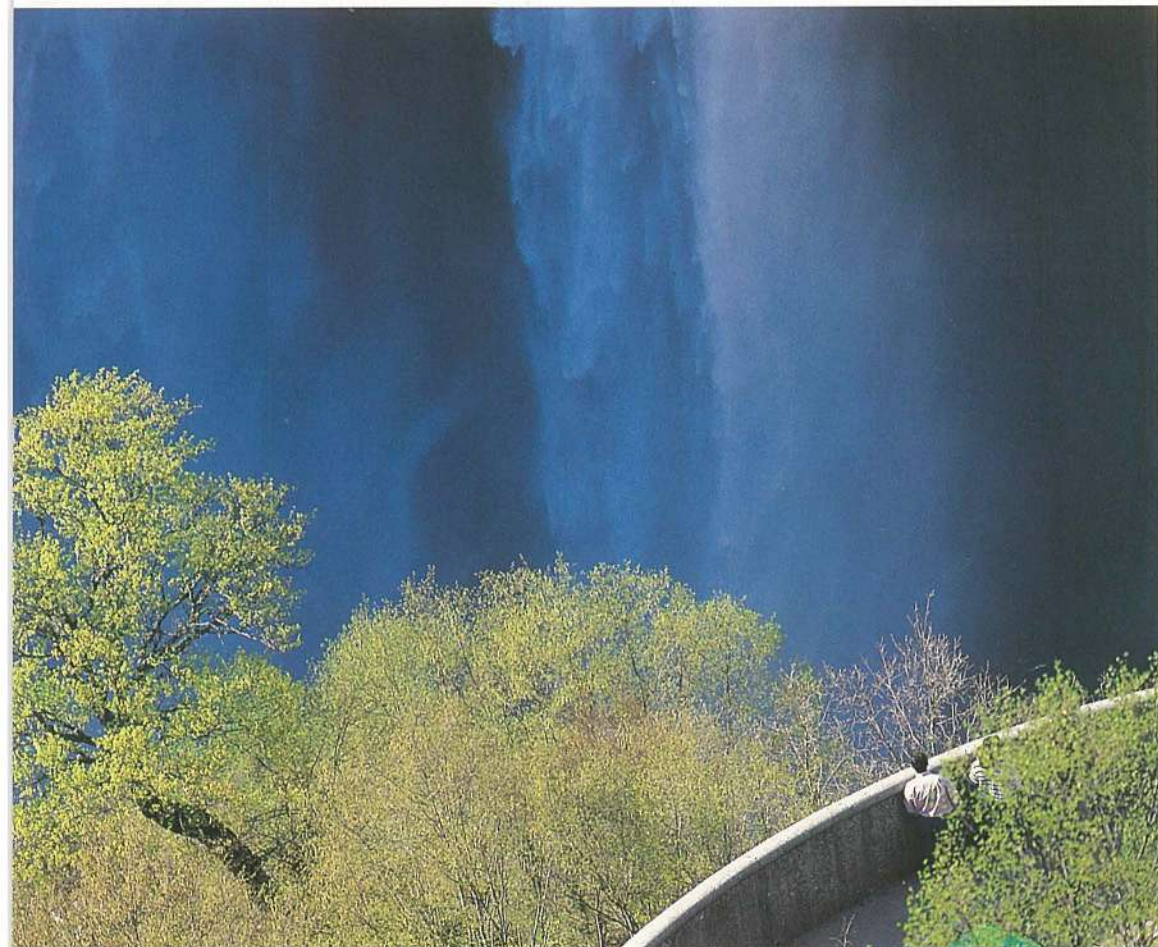
Του το υποσχόμαστε και σπεύδουμε για λίγη ξεκούραση στον «Ξενώνα της Πεζούλας».

Νωρίς το απόγευμα είμαστε έτοιμοι και πάλι.

Προορισμός αυτή τη φορά το Φράγμα, στο νοτιότερο σημείο της λίμνης. Οι στάσεις είναι συχνές, υπάρχει τόση ομορφιά σε κάθε σημείο της διαδρομής, που δεν μπορούμε να προσπερνάμε αδιάφοροι. Τα τελευταία χιλιόμετρα πριν από το φράγμα είναι δύσκολα, με πολλές στροφές, είναι όμως ταυτόχρονα πολύ συναρπαστικά. Μια απερίγραπτη δαντέλλα ακτών ακολουθεί τον δρόμο, με όρμους, κόλπους που εισχωρούν βαθειά στην ξηρά, ομαλές αμμουδιές ή καταπράσινα λιβάδια. Το φράγμα προβάλλει επιβλητικό μπροστά στα μάτια μας. Ένας στενός δρόμος 200 μέτρων στο πάνω μέρος του συνδέει τις δύο απότομες πλαγιές του φαραγγιού. Θέαμα μεγάλοπρεπο. Περνάμε αρκετή ώρα ξεχασμένοι στην βελούδινη ακινησία της λίμνης...

ΦΩΤ. Σ. ΜΗΛΙΝΗΣ

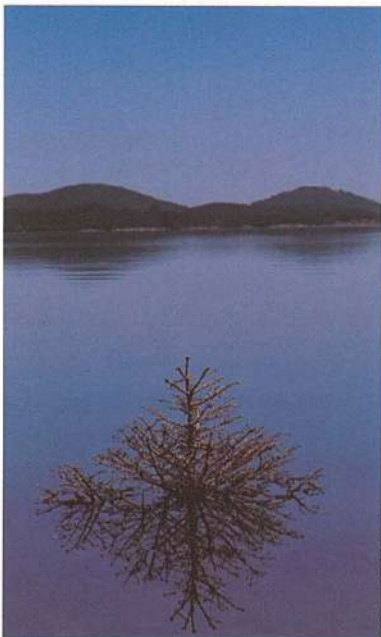

Όταν, σπάνια, το νερό στην λίμνη περισσεύει, βρίσκει διέξοδο απο τον υπερχειλιστή, που ενεργοποιείται όταν η στάθμη υπερβεί τα 790,1μ. Τον χειμώνα του '96-'97 μια τέτοια υπερχείλιση δημιούργησε τον θαυματικό καταράκτη της φωτογραφίας.

ΦΩΤ. Σ. ΜΗΛΙΩΝΗΣ

Στό νοτιότερο άκρο της λίμνης, στην θέση “Κακαβάκια” της κοινότητας Καστανιάς, βρίσκεται το φράγμα. Έχει ύψος 83μ. και όγκο 100.000 κυβ. μέτρα οπλισμένο σκυρόδεμα. Στη στέγη του υπάρχει στενός δρόμος απ’ όπου διέρχονται μόνον μικρά οχήματα.

ΦΩΤ. Α. ΚΑΛΑΪΤΖΗ

ΒΡΑΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΣΤΗ ΛΙΜΝΗ

Ο ήλιος πέφτει νωρίς πίσω απ' τις ψηλές κορφές των Αγράφων. Εδώ στη λίμνη Πλαστήρα δεν διαρκούν πολύ τα ηλιοβασιλέματα. Πολύς κόσμος αποχαιρετά μαζί με μας τη μέρα στο "ΑΓΝΑΝΤΙ". Οι πιο ρομαντικοί έχουν καταλάβει τα ακραία τραπεζάκια, συζητούν χαμηλόφωνα ή ρεμβάζουν σιωπηλά.

-Είναι η πιο ιδανική ώρα για ένα ζεστό καφέ, λέει η Άννα.

-Εγώ θα έλεγα να ταιπήσουμε κάτι, προτείνει ο Μπάμπης και ο Λάζαρος συμφωνεί μαζί του.

-Εμένα θα μου επιτρέψετε να απολαύσω μια παγωμένη μπύρα, δηλώνει ο Παύλος.

-Έχετε εξαντλήσει όλες τις δυνατές επιλογές, λέω με τη σειρά μου, το μόνο που απομένει είναι το πρόγευμα. Θα προτιμήσω λοιπόν ένα τσίπουρο με Αγραφιώτικο τυρί.

Τα επόμενα λεπτά μας βρίσκουν όλους να δοκιμάζουμε σχεδόν απ' όλα. Το κοτόπουλο με χυλοπίτες του Λάζαρου και η χοιρινή τηγανιά με πράσο του Μπάμπη, συγκεντρώνουν τις περισσότερες προτιμήσεις. Ούτε και το τυρί μου όμως τους αφήνει αδιάφορους. Τα μόνα πράγματα που δεν δέχονται

επιθέσεις είναι ο καφές της Άννας και η μπύρα του Παύλου. Ανοίγει η όρεξη και κάποιοι ξαναπιάνουν τον προκλητικό κατάλογο με άγριες διαθέσεις. Με κόπο τους συγκρατώ και μόνον αφού προηγουμένως τους υπόσχομαι, ότι έχω προγραμματίσει μια καλή συνέχεια. Αλλωστε με το πέσιμο της νύχτας η ψύχρα γίνεται αισθητή, και κανείς μας δεν έχει μαζί του κάτι πιο βαρύ από κοντομάνικο.

Το σκοτάδι μας βρίσκει στην άκρη της λίμνης. Για άλλη μια φορά διασχίζουμε τα Καλύβια Πεζούλας και παίρνουμε τον μικρό χωματόδρομο. Το ταβερνάκι του Αποστόλη δίπλα στην πλαζ είναι ανοιχτό, τα φώτα του καθρεφτίζονται στα ήρεμα νερά. Έχει μια άλλη γοητεία η λίμνη τη νύχτα, παίρνει στα μάτια μας μια διάσταση ονειρική, γεμάτη μυστήριο. Έχει όμως και πολλή υγρασία, ανάμεικτη με την ψύχρα του υψομέτρου. Ελπίζουμε στο εσωτερικό της ταβέρνας να είναι πιο ζεστά...

Πρώτα βλέπουμε τον καπνό. Ζυγώνοντας μερικά μέτρα φτάνει ως εμάς η μυρωδιά του ξύλου. Μια γλυκειά ζεστασιά μας χαϊδεύει τα πρόσωπα, καθώς ανοίγουμε την πόρτα. Στο βάθος της ταβερνούλας, απαλές κόκκινες ανταύγιες τρεμοπαίζουν. Παραδίπλα ο Αποστόλης, μ' ένα μακρύ σίδερο στο χέρι, σκαλίζει τα κούτσουρα, που τυλίγονται στις φλόγες.

-Τζάκι! φωνάζουμε δύο-τρεις ταυτόχρονα.

-Καλώς τους, μας υποδέχεται χαμογελαστός ο Αποστόλης.

-Δεν σας περίμενα τόσο γρήγορα από την τελευταία φορά.

-Μια με τον ήλιο και μια με το τζάκι Αποστόλη. Ηρθαμε να δοκιμάσουμε τα κρεατικά σου...

Ήταν πραγματικά ωραίες οι ώρες που ακολούθησαν. Πέρα απ' τα εκπληκτικά χωριάτικα λουκάνικα και τα κρεατικά που ψήνονταν μπροστά μας κι ακόμα το μυρωδάτο ντόπιο κρασί που τα συνόδευε, ήταν η ζεστή ανθρώπινη σύναξη γνωστών και αγνώστων γύρω από την θαλαπωρή της φωτιάς, αυτή η συντροφικότητα Ελλήνων από διάφορες γωνίες της Ελλάδας, που για ώρες πολλές συνοδεύθηκε με ευχές, προτίψεις και αυθόρμητο γέλιο σ' αυτή τη μικρή ταβέρνα της Λίμνης Πλαστήρα.

ΤΑΥΡΟΣ

*Ονειρικές αντανακλάσεις στην
ακίνητη επιφάνεια της λίμνης.*

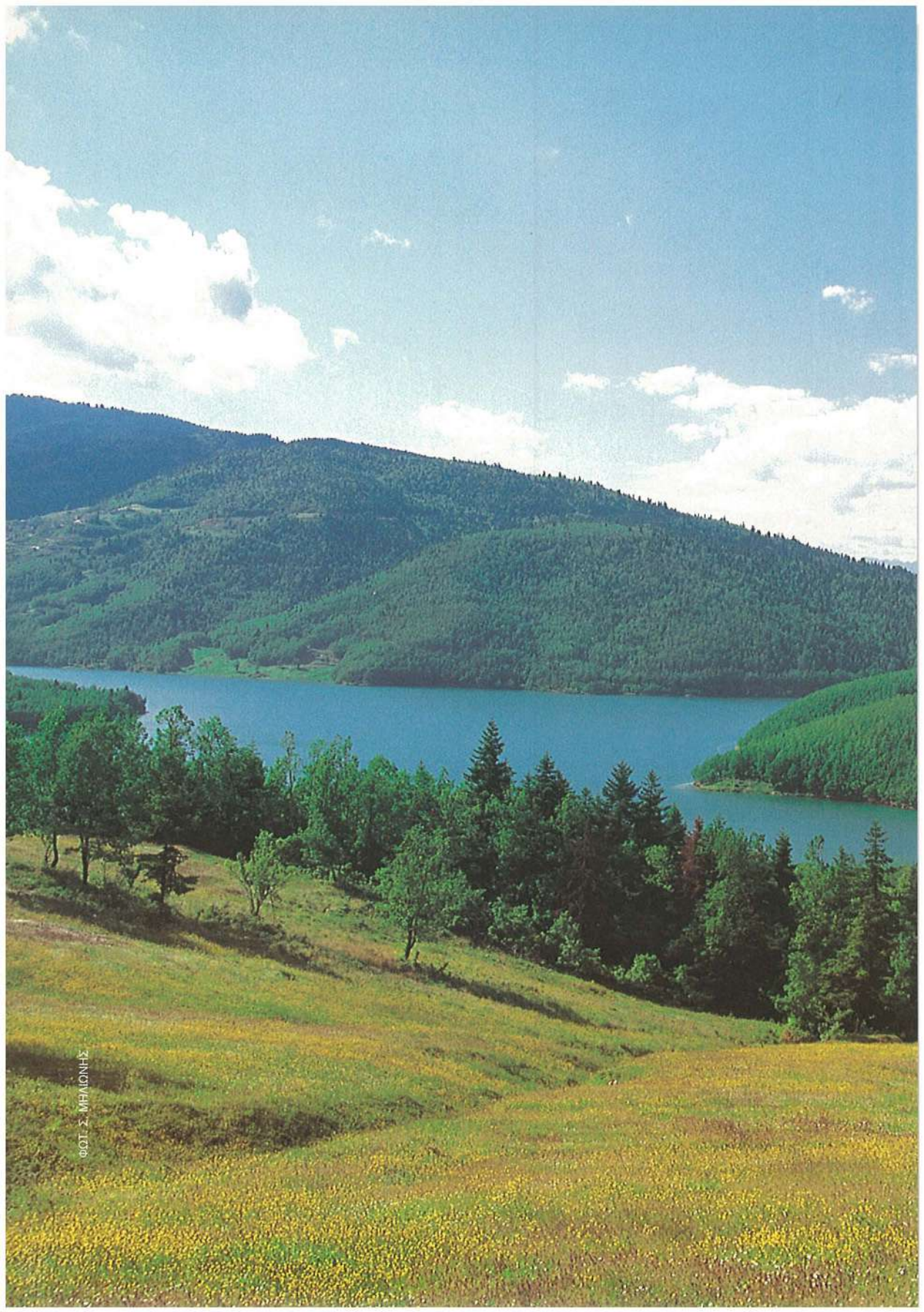
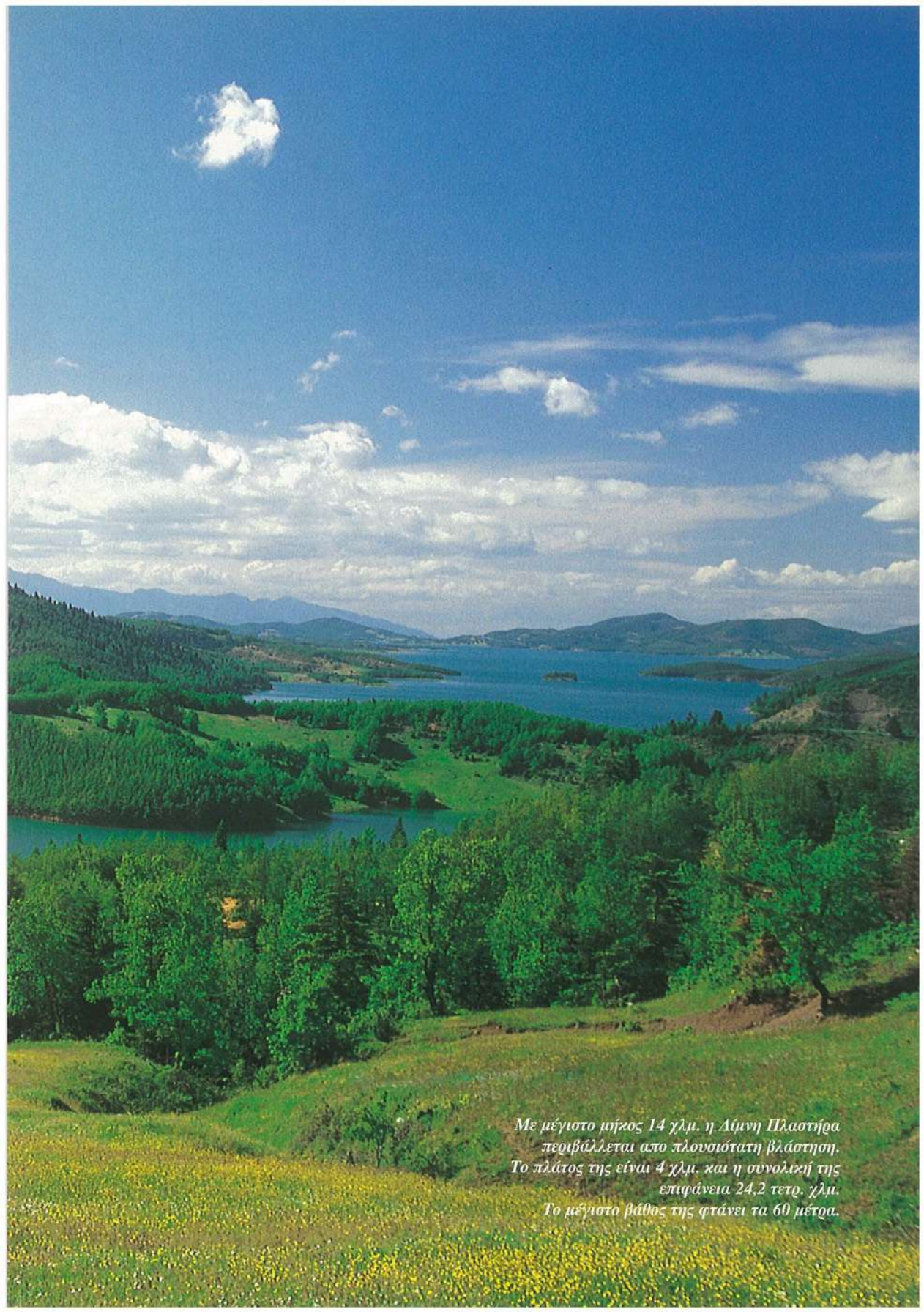

ФОТО: С. МЯКИСОНЪ

*Με μέγιστο μήκος 14 χλμ. η Λίμνη Πλαστήρα
περιβάλλεται από πλουσιότατη βλάστηση.
Το πλάτος της είναι 4 χλμ. και η συνολική της
επιφάνεια 24,2 τετρ. χλμ.
Το μέγιστο βάθος της φτάνει τα 60 μέτρα.*

ΦΩΤ. Κ. ΠΑΡΙΣΣ

◀ Σκαρφαλωμένη στον γιγάντιο γκρεμό η Μονή της Πελεκητής είναι χτισμένη σαν αληθινό φρούριο, με πανύψηλους τοίχους που φτάνουν τα 20 μέτρα, μικρά σιδερόφρακτα παράθυρα -πολεμίστρες και κρυφές εξόδους διαφυγής. Ένα αληθινό προπύργιο της Ορθοδοξίας στα χρόνια της Τουρκοκρατίας. ▶

ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΠΕΛΕΚΗΤΗ

Είναι μια ξεχωριστή μέρα για μας η σημερινή. Την αφιερώνουμε στην ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΛΕΚΗΤΗ, το θρυλικό αυτό μοναστήρι των Αγράφων, 5 χιλιόμετρα δεξιά από τον Μπελοκομύτη. Ας αφήσουμε όμως τον **Κώστα Παΐση**, να μας μιλήσει για τον τόπο του, την Καρύτσα Δολόπων και το **Μοναστήρι της Παναγίας της Πελεκητής**.

"Ανηφορίζοντας την υπέροχη αλπική διαδρομή μιας άγνωστης και ανεξερεύνητης Ελλάδας βγαίνεις κατευθείαν στην καρδιά της Αγραφιώτικης γης. Γύρω σου ψηλόκορμα έλατα, γραφικά διάσελα, ρεματιές με πλατάνια και γάργαρα νερά, απόμεροι οικισμοί με ονόματα "Γλακωτό", "Ραφήνα", "Παϊσείκα". Σε μια στροφή του δρόμου σηκώνεις το βλέμμα και αντικρύζεις το μεγαλόπρεπο συγκρότημα της Ιεράς Μονής Πελεκητής, σκαρφαλωμένο στους γιγάντιους βράχους μιας πέτρινης βουνοπλαγιάς. Κάτω απ' το Μοναστήρι και σε υψόμετρο 1180 μέτρων είναι χτισμένη η Καρύτσα, κοντά στα ερείπια ενός ανεξερεύνητου οικισμού του πανάρχαιου λαού των Δολόπων. Το χωριό, που ξεχωρίζει για την γραφικότητα και τη θερμή φιλοξενία των κατοίκων του, έδωσε ηρωϊκό παρόν σ' όλους τους εθνικοαπελευθερωτικούς αγώνες. Στα 1823 έγινε ολοκαύτωμα από τους Τουρκαρβανίτες και στα 1943 από τους Γερμανούς κατακτητές.

Το μοναστήρι της Πελεκητής απέχει δύο χι-

λιόμετρα από την Καρύτσα. Ανηφορική η διαδρομή αλλά βατή, περνάει μέσα από ονειρικά τοπία μιας άγριας φύσης. Στον περίβολο γίνονται σημαντικά έργα εξωραϊσμού από Βορειοηπειρώτες, άριστους μαστόρους της πέτρας. Εδώ, σε υψόμετρο 1400 μέτρων, πνέει ένας άλλος αέρας, που κατεβαίνει απ' τις ψηλότερες βουνοκορφές των Αγράφων (Βουτσικάκι 2154μ., Μπουρλέρος 2020μ., Αράπης 1700μ., Καραμανώλης 1600μ).

Το Μοναστήρι ιδρύθηκε τον 15ο αιώνα απ' τον πνευματικό ΠΟΡΦΥΡΙΟ, ολοκληρώθηκε όμως στα 1529 από τον νέο οσιομάρτυρα ΔΑΜΙΑΝΟ. Ο Αγ. Δαμιανός κατάγονταν απ' το χωριό Ρίχοβο του Παλαιοκάτουνου Αγράφων. Μόνασε για πολλά χρόνια σε απότομο και δύσβατο τόπο λίγο πιο πάνω απ' τη Μονή. Μαρτύρησε το 1568 απ' τους Τούρκους στη Λάρισα.

Ανεβαίνουμε την καλοφτιαγμένη πέτρινη σκάλα της Μονής. Για δύο λεπτά σταματάμε και δροσιζόμαστε απ' το νερό που επί αιώνες σταλάζει αδιάκοπα σ' ένα βαθύ πηγάδι σκαμμένο στο βράχο. Φτάνουμε στο μικρό μπαλκόνι και η απρόσμενη θέα του τοπίου μας καθηλώνει. Ολόγυρα πανύψηλα βουνά και στ' Ανατολικά η πανέμορφη Λίμνη Πλαστήρα. Κάτω απ' τα πόδια μας γκρεμοί και χαράδρες μας φέρνουν ζάλη.

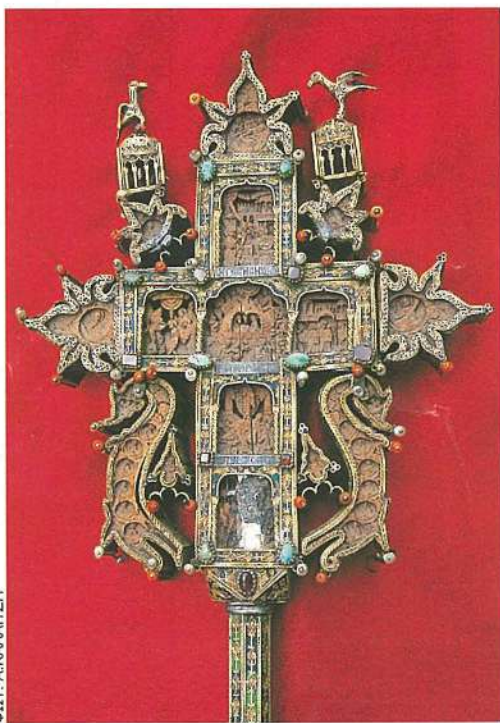
Με την αίσθηση ότι βρισκόμαστε σ' έναν άλλο κόσμο μπαίνουμε στη Μονή. Η βαρειά ξύλινη πόρτα, χαμηλή καθώς είναι, σε υπο-

ΤΑΥΡΟΡΟΣ

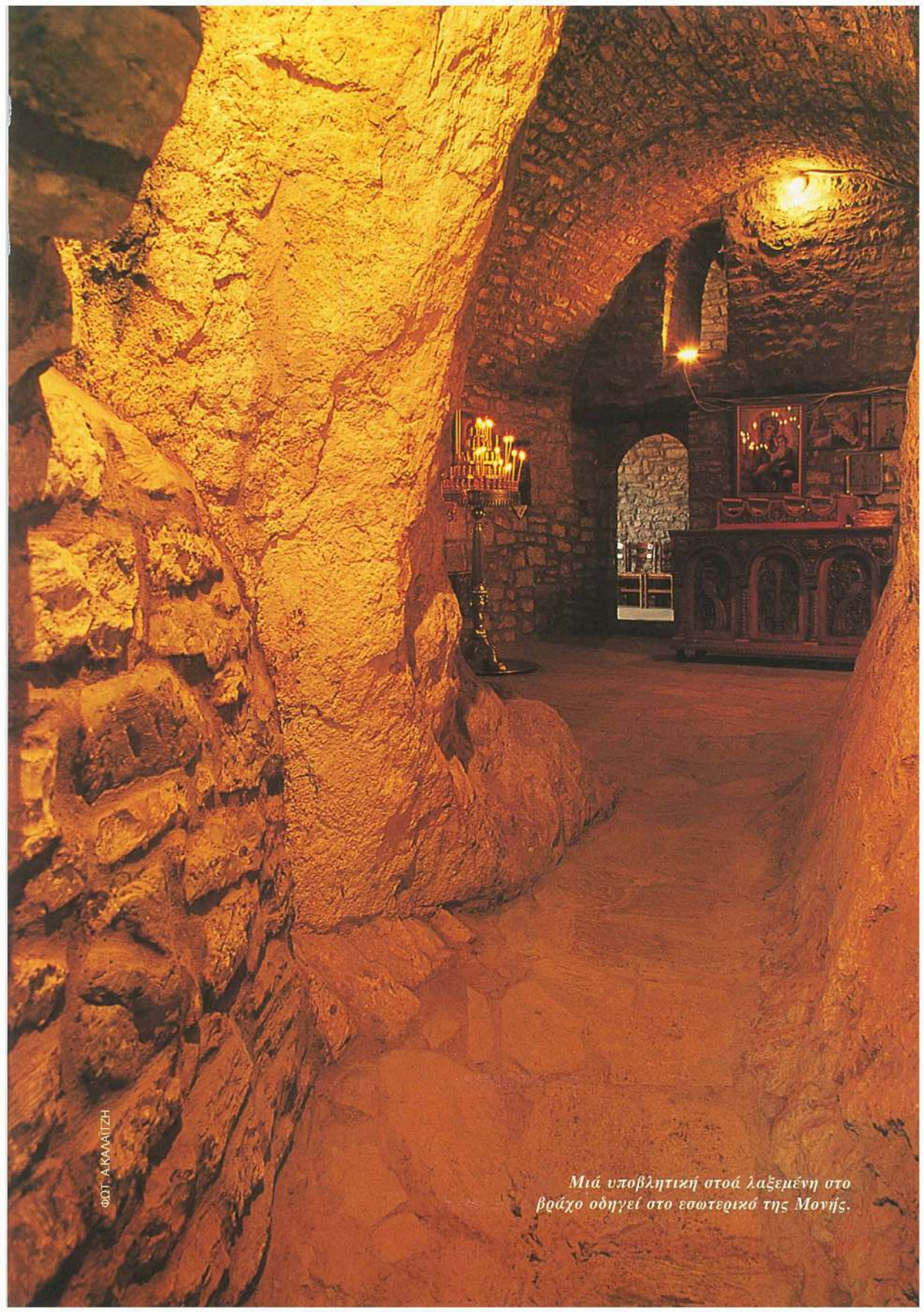

Δύο σπάνια ιερά κειμήλια διασώζονται ακόμη και φυλάσσονται στην Μονή. Είναι η μικρή θαυματουργή εικόνα της Παναγίας και ο ξύλινος σταυρός, αληθινό λεπτούργημα τέχνης και κομψότητας.

βάλλει να σκύψεις με ευλάβεια και ταπεινωση. Μπαίνεις στο μισοφωτισμένο εσωτερικό ακολουθώντας μια μικρή βράχινη στοά. Εδώ ο τεράστιος βράχος πελεκήθηκε απαλά με ξύλινα εργαλεία "κατ' εντολή της Παναγίας" όπως αναφέρει η τοπική παράδοση. Στο πελέκημα αυτού του συμπαγούς βράχου οφείλει η Μονή και το όνομά της. Η Μονή είναι κτισμένη σαν αληθινό φρούριο με πανύψηλους τοίχους μέχρι 20 μέτρων, μικρά σιδερόφρακτα παράθυρα-πολεμίστρες και κρυφές εξόδους διαφυγής. Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας η αίγλη της ήταν μεγάλη και η σθεναρή στάση των καλογήρων της έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην απελευθέρωση της περιοχής από τους Τούρκους. Ετσι γύρω στα 1833, οι μοναχοί "αυθαίρετα" μετέφεραν τους συνοριακούς πασάλους από τον Καρυταιώτη ποταμό στο οροπέδιο "Καραμανώλη" και προσάρτησαν την Μονή και την Καρύτσα στο Ελληνικό έδαφος.

Μεγάλος ήταν ο ρόλος της Μονής και στη διάσωση των Ελληνικών γραμμάτων, με λειτουργία "κρυφού σχολείου", σ' ένα απόμερο μικρό κελλί. Σε εργασίες καθαρισμού του κελλιού αυτού βρέθηκε τον Αύγουστο του 1995 ένα εκπαιδευτικό βιβλίο των "ΜΥΘΩΝ ΤΟΥ ΑΙΣΩΠΟΥ" σε έκδοση Βενετίας του 1564. Σ' αναγνώριση του σημαντικού ρόλου της Μονής στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, αναγνωρίστηκε από τον Πατριάρχη Ραφαήλ Β' ως **Σταυροπηγική** με σιγίλιο του 1606, που φυλάσσεται στην Μονή Βατοπεδίου του Αγ. Ορους. Ήδη δε από το 1939 έχει αναγνωρισθεί από το Κράτος σαν **Διατηρητέο Ιστορικό Μνημείο**. Το καθολικό της Μονής είναι αφιερωμένο στην "Ανάληψη του Σωτήρος" και αγιογραφήθηκε στα 1654 απ' τους αγιογράφους Ιωάννη Νικόλαο τον Ιερέα και Ιάκωβο τον Ιερομόναχο. Ο δεύτερος ναός είναι αφιερωμένος στην "Παναγία τη Φανε-

ΦΩΤ. Π. ΤΣΑΚΟΝΑΣ

Μέσα απο δαιδαλώδεις διαδρόμους και σκαλοπάτια κατεβαίνει κανείς στα έγκατα της Μονής. Ενα μικρό φουρνάκι, πελεκημένο στο βράχο, υποβοηθούσε την αυτάρκεια των μοναχών ενάντια στις καιρικές συνθήκες και στους εχθρούς.

ρωμένη" και οι άριστα σωζόμενες τοιχογραφίες του έγιναν στα 1666. Στα ξυλόγλυπτα τέμπλα των δύο ναών υπάρχουν εκπληκτικής τέχνης εικόνες, που λάμπουν απ' το καλοδουλεμένο χρυσάφι που περιέχουν. Εκείνο που αναμφίβολα εντυπωσιάζει τον επισκέπτη είναι το πλήθος των χώρων, που με σοφή οικονομία έχουν κατασκευαστεί

Σ' έναν τοίχο της Μονής υπάρχει αυτή η σπάνια αιογραφία σε σκίτσο, που δεν πρόλαβε ο αιογράφος να γεμίσει με χρώμα.

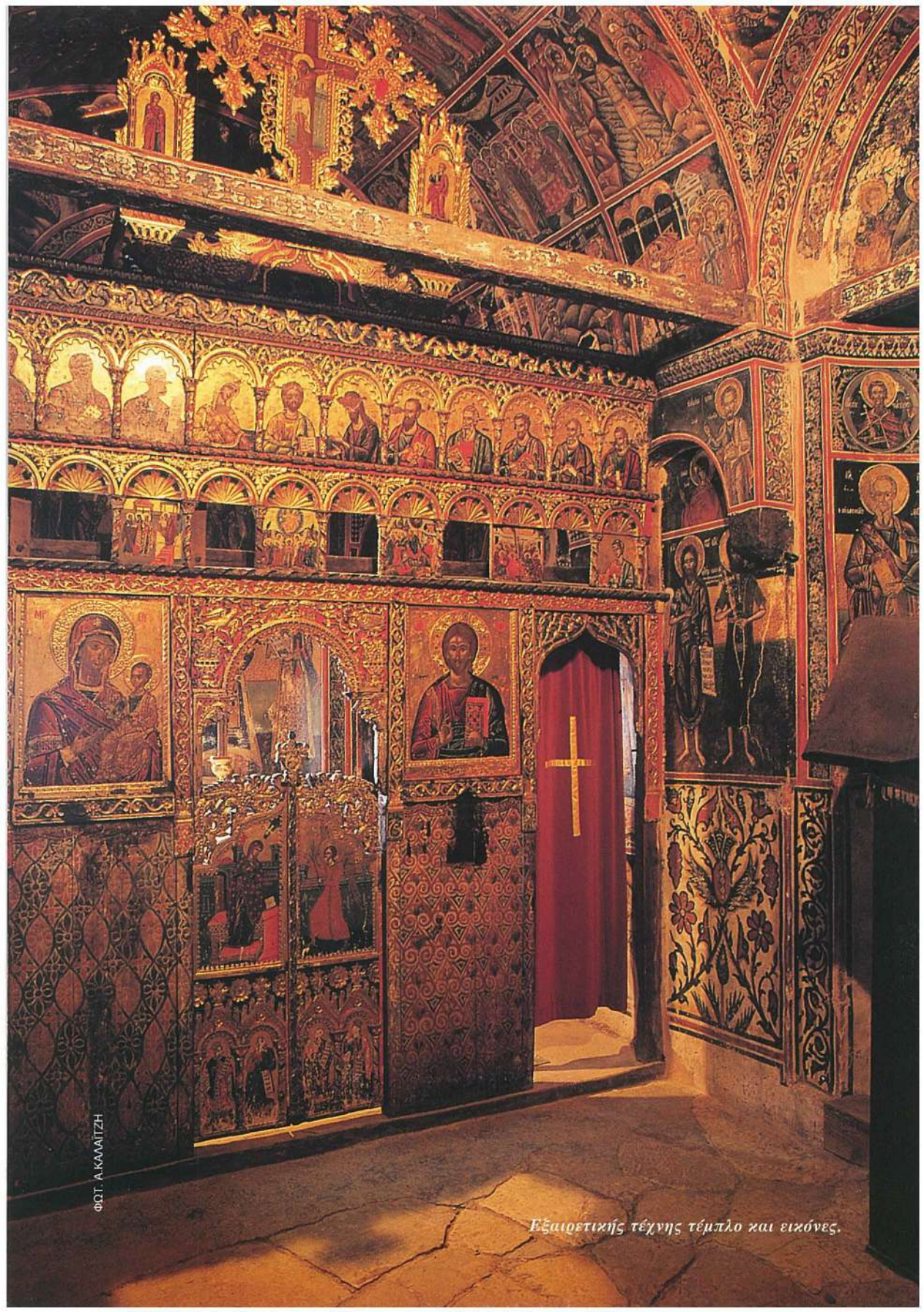
ΦΩΤ. Α. ΚΑΛΑΙΤΖΗ

στα πέντε επίπεδα του εσωτερικού της Μονής.

Ανεβοκατεβαίνοντας ξύλινες και πέτρινες σκάλες, διασχίζοντας δαιδαλώδεις καμαροσκέπαστους διαδρόμους και στοές ή κοιτάζοντας μέσα από ανοίγματα και καταπακτές αντικρύζει κανείς καλοφτιαγμένα πέτρινα κελιά, χώρους απομόνωσης και περισυλλογής, το αρχονταρίκι, την τράπεζα, τον μικρό φούρνο, ξενώνες, δεξαμενές νερού. Ανακαλύπτει ακόμα το παμπάλαιο "ρακοκάζανο" (αποστακτήρας εκλεκτού τσίπουρου), μαζί μ' ένα μεγάλο κρασοβάρελο, απ' όπου ο ίδιος ο ηγούμενος μοίραζε με μέτρο το κρασί στους μοναχούς δίνοντας τους όσο έπρεπε κι όταν έπρεπε...

Λόγω των ιδιαίτερα δυσμενών καιρικών συνθηκών που επικρατούν το χειμώνα σ' αυτό το υψόμετρο των 1400 μέτρων, οι μοναχοί ζούσαν μεγάλα διαστήματα στο εσωτερικό της Μονής. Εξασφάλισαν λοιπόν μια αυτάρκεια με εσωτερικές δεξαμενές νερού από κρυφές πηγές, με άφθονο μέλι που προμηθεύονταν από εσωτερικές κυψέλες (μελισσομάντρι), είχαν ακόμη μικρό φούρνο, τζάκια, αποθήκες τροφίμων και καυσόξυλων, πολεμίστρες και παρατηρητήρια κάθε ύποπτης κίνησης έξω από τη Μονή. Είχαν έτσι τη δυνατότητα να αντέξουν για μακρύ χρόνο την πολιορκία του χειμώνα ή των εχθρών.

Σήμερα το Μοναστήρι δεν έχει μοναχούς. Όλοι όμως οι χώροι και τα πράγματα εδώ

ΦΩΤ. Α. ΚΑΒΑΙΤΖΗ

Εξαιρετικής τέχνης τέμπλο και εικόνες.

είναι γεμάτα απ' την παρουσία τους. Νοιώθεις τις αιώνιες σκιές τους σε κάθε σου βήμα, να περνούν αθόρυβα, να στέκουν, να ρεμβάζουν, να προσεύχονται, να φυλλομετρούν τα ιερά βιβλία στ' αναλόγια, να μουρμουρίζουν όλη νύχτα τροπάρια και δοξαστικά.

Καθόμαστε στο μικρό αρχονταρίκι της Μονής. Το δυνατό τσίπουρο και το ντόπιο τυρί μας συνεφέρουν απ' την έκσταση της περιήγησης στους ιερούς χώρους, αυτό το δροσερό πρωινό του Αυγούστου. Κουβεντιάζουμε με τους ακούραστους επιτρόπους της Μονής **Σωτήρη Σκαμπαρδώνη** και **Λεωνίδα Κερασιώτη**. Δίπλα μας κι ο Καρυστιώτης βουλευτής **Βασίλης Τσιλίκας**, που με δικές του προσπάθειες εξασφαλίστηκαν σημαντικά κρατικά κονδύλια για τις εργασίες στερέωσης και αναπαλαίωσης της Μονής. Η σχετική αρχιτεκτονική μελέτη βραβεύθηκε το 1995 από την Ευρωπαϊκή Ένωση και οι εργασίες συνεχίζονται με την επίβλεψη της 7ης Βυζαντινής Εφορίας Αρχαιοτήτων Λάρισας.

Οι επιτροπείς δεν σταματούν να μας διηγούνται τις προσωπικές τους αναμνήσεις απ' τα χρόνια της Κατοχής και της Αντίστασης, καθώς και τις ένδοξες μέρες που έζησε το Μοναστήρι. Μέρες που όπως φαίνεται πολύ γρήγορα θα ξανάρθουν, αφού χιλιάδες επισκέπτες απ' όλη την Ελλάδα φτάνουν κάθε χρόνο στην Πελεκητή, το μοναστήρι της **"γλυκειάς Παναγίας των Αγράφων"**, που είναι φτωχή σε αφιερώματα, μα πλούσια σε πέτρα και ουρανό.

Αυτή λοιπόν είναι η ΠΕΛΕΚΗΤΗ. Ένα από τ' αρχαιότερα και ωραιότερα μνημεία της Πίνδου, που στάθηκε όρθιο στη φθορά του χρόνου και στη μανία των βαρβάρων, μια ακρόπολη της Χριστιανοσύνης και του Ελληνισμού, ένας ακοίμητος φάρος πίστης, φωτισμού και ελπίδας. Ο επισκέπτης που θα φτάσει ως αυτήν εδώ την Ελληνική γωνιά, που φαντάζει τόσο μακριά κι όμως είναι τόσο κοντά μας, μπορεί να θαυμάσει το μεγαλόπρεπο οικοδόμημα, να εντυπωσιαστεί απ' τις υπέροχες τοιχογραφίες, να ψηλαφήσει τα όμορφα ξυλόγλυπτα τέμπλα, να προσκυνήσει ευλαβικά τη μικρή θαυματουργή εικόνα της ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΗΣ ΠΕΛΕΚΗΤΗΣ καθώς και την αυστηρή, λπή μορφή του

κτήτορα Αγίου Δαμιανού, να χαθεί στους δαιδαλώδεις θολωτούς διαδρόμους και στα έρημα σήμερα κελιά, να ρουφήξει μεσ' στο κατακαλόκαιρο την ατελείωτη δροσιά των Αγραφιώτικων βουνών, ν' ακούσει το γλυκύτατο ήχο της μικρής καμπάνας, να δει το Αυγουστιάτικο μελαγχολικό φεγγάρι πάνω απ' τα νερά της Λίμνης, να προσευχηθεί σε νυχτερινή λειτουργία ή τον Ορθρο μέσα στο φορτισμένο απ' τη λατρεία τόσο αιώνων κατασκευτικό περιβάλλον της Μονής, μέσα σε μια ατμόσφαιρα Βυζαντινών απόηχων, σε στιγμές υπέρτατης γαλήνης και έκστασης.

Η ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ

Ο Δημήτρης βγάζει ένα-ένα τα ποδήλατα βουνού, τα γνωστά *mountain-bikes* από την αποθήκη και τα τοποθετεί στη θέση τους. Ο γιος του ο Γιάννης τον βοηθάει. Η Φανή ετοιμάζει καφέ για όλους μας. Δύο χρόνια τώρα η μικρή αυτή οικογένεια εγκατέλειψε την Θεσσαλονίκη κι εγκαταστάθηκε μόνιμα στα Καλύβια Πεζούλας, στη Λίμνη Πλαστήρα. Εδώ δημιουργήθηκε ο **"TAVROPOS"**. Μια δραστηριότητα που έδωσε έκφραση και διέξοδο στην αγάπη τους για τα σπορ και την φυσική ζωή. Με ποδήλατα θαλάσσης, κανό και ορειβατικά ποδήλατα υψηλών προδιαγραφών, οργανώνουν ημερήσιες ή μεγαλύτερης διάρκειας εκδρομές. Χαρίζουν έτσι στους φυσιολάτρες επισκέπτες της Λίμνης Πλαστήρα την δυνατότητα να ασκηθούν, να ζήσουν στη φύση και να γευθούν τις ποικίλες δυνατότητες που παρέχει η λίμνη και η γύρω δασική και ορεινή περιοχή. Σε κάθε οργανωμένη εκδρομή υπάρχει πεπειραμένος οδηγός, έτοιμος να παράσχει τις υπηρεσίες του σε κάθε περίπτωση. Ο **"TAVROPOS"** προσφέρει ακόμη δωρεάν, ενημερωτικούς χάρτες της περιοχής με διαδρομές και μονοπάτια και γενικά κάθε χρήσιμη πληροφορία και διευκόλυνση. Στο λιτό υπαίθριο περιβάλλον του **"Ταυρωπού"** η μέρα ξεκινάει όμορφα με καφέ ή αναψυκτικό. Όταν πέφτει το βράδυ μπορεί να χαλαρώσει κανείς μ' ένα ποτό ή μια

Ο "ΤΑΥΡΟΠΟΣ" οδηγεί τους φίλους του στις ωραιότερες δασικές διαδρομές

μπύρα από την εκπληκτική ποικιλία, που είναι διαθέσιμη. Ολοι τότε γίνονται μια χαρούμενη παρέα, ανταλλάσσουν τις συναρπαστικές εμπειρίες της ημέρας και καταστρώνουν τα σχέδιά τους για την επόμενη. Η διεύθυνση και το τηλέφωνο του "Ταυρωπού" είναι: **Καλύβια Πεζούλας, Λίμνη Πλαστήρα Τ.Κ. 430 67 Καρδίτσα Τηλ/Fax 0441/92552.**

Αποχαιρετάμε τους φίλους μας και ξεκινάμε με βόρεια κατεύθυνση. Απομένει ακόμα η ανατολική πλευρά, για να ολοκληρωθεί ο γύρος της λίμνης. Το πρώτο χωριό που συναντάμε είναι το **Κρουονέρι**, χτισμένο σε υψόμετρο 880μ. μέσα σε πυκνή βλάστηση. Με εύφορα εδάφη και φημισμένα κηπευτι-

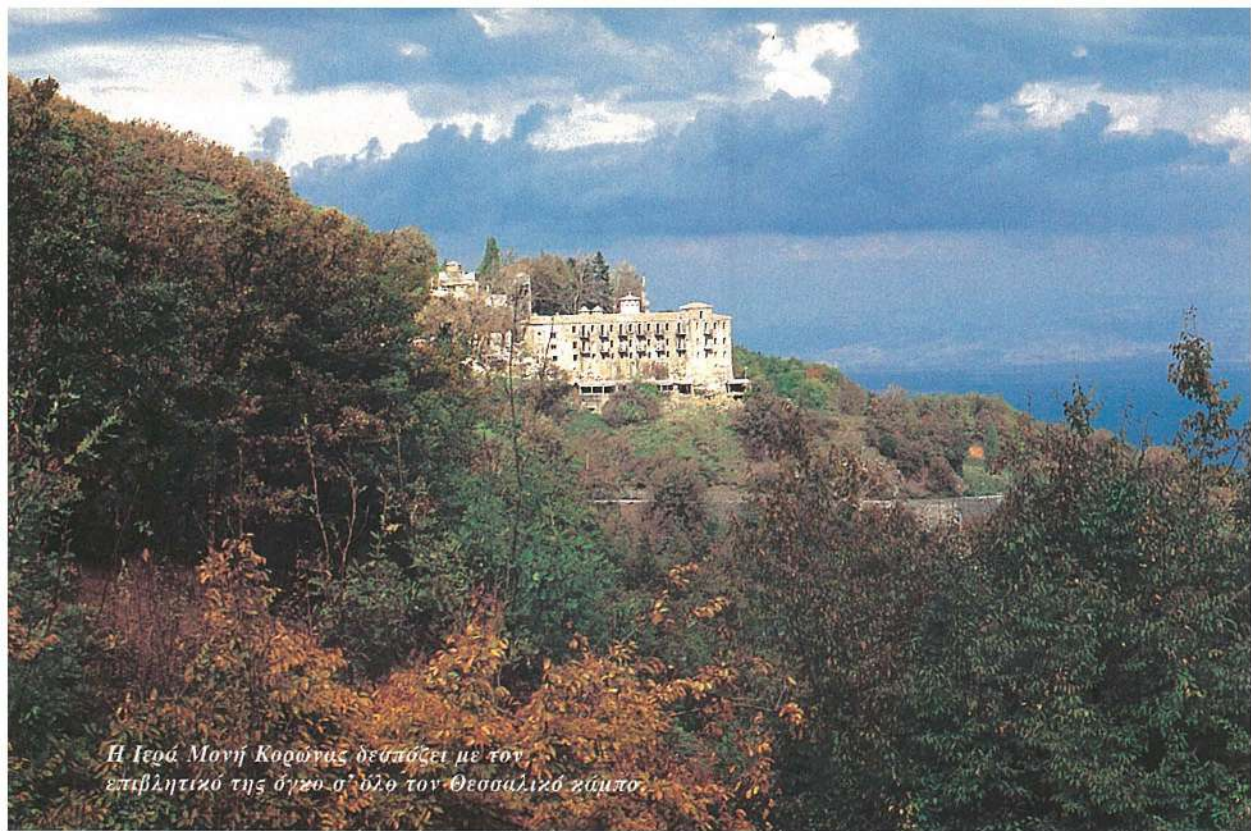
κά, το Κρουονέρι ελάχιστα επηρεάστηκε από την μετανάστευση. Είναι ένα όμορφο χωριό με ενοικιαζόμενα δωμάτια και το μοναδικό βενζινάδικο στην περιοχή. Στις όχθες της λίμνης καταπράσινα λιβάδια και πάνω τους σκυμμένα όλη μέρα μικρά κοπάδια πρόβατα. Με λίγη τύχη ίσως συναντήσει κανείς εικόνες σπάνιας ομορφιάς, που μπορεί να έχουν για πρωταγωνιστή τους κάποιιο περήφανο άλογο. Σ' όλη τη διαδρομή μέχρι το Μορφοβούνι μπορεί ν' αγοράσει κανείς φρεσκοτάτα κηπευτικά και φρούτα, που πρόσφατα άρχισαν να καλλιεργούνται με βιολογικές καλλιέργειες. Το μέλι της περιοχής είναι επίσης εξαιρετικό, γεμάτο με τα αρώματα και την αγνότητα της Αγραφιού-

Κάθε πρωί τα ορειβατικά ποδήλατα του "ΤΑΥΡΩΠΟΥ" είναι σε πλήρη ετοιμότητα.

Μια βόλτα με τα σύγχρονα κανό του "ΤΑΥΡΩΠΟΥ" είναι μια αξέχαστη εμπειρία.

Η Ιερά Μονή Κορώνας δεσπόζει με τον επιβλητικό της όγκο σ' όλο τον Θεσσαλικό κάμπο

τικής φύσης. Μερικά χιλιόμετρα μακρύτερα το **Μορφοβούνι** είναι ένα αμφιθεατρικό γραφικότατο χωριό με ανοιχτή θέα σ' όλο το Θεσσαλικό κάμπο. Δρομάκια στενά, σπίτια κολλητά, κάνουμε μια στάση για ένα Ελληνικό καφεδάκι σ' ένα μικρό καφενείο. Φημισμένο το Μορφοβούνι η Βουνέσι για το άξιο τέκνο του, τον Στρατηγό Νικόλαο Πλαστήρα, διοργανώνει κάθε χρόνο στη μνήμη του από 1-15 Αυγούστου τα **"Πλαστήρεια"**, με ποικίλες πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις.

Σε μερικά λεπτά φτάνουμε στο **"Μεσενικόλα"**. Μεγάλο χωριό, παλιά έδρα του Δήμου Νεβρόπολης, φημίζεται για το εξαιρετικό κρασί του, ενώ η γιορτή του κρασιού από 10-15 Αυγούστου κάθε χρόνο, είναι πασίγνωστη και δημοφιλέστατη.

Βρισκόμαστε πια πολύ κοντά στην Ι.Μονή Γεννήσεως της Θεοτόκου, περισσότερο γνωστή ως **ΜΟΝΗ ΚΟΡΩΝΑΣ**. Χτισμένη τον 16ο αιώνα σε υψόμετρο 1150 μέτρων, η Μονή διακρίνεται από μεγάλη απόσταση. Αποτελείται από το καθολικό, που είναι τετρακίονος ναός Αθωνίτικου τύπου και από δύο πτέρυγες κελιών. Οι τοιχογραφίες

του καθολικού χρονολογούνται με επιγραφή στα 1587 και ακολουθούν την κρητική νοοτροπία, που ακολουθούν και τα περισσότερα καθολικά του Αγίου Όρους.

Η Ι.Μονή Κορώνας έπαιξε σπουδαίο ρόλο κατά την διάρκεια της τουρκοκρατίας, σαν πνευματικός και θρησκευτικός φάρος των Αγράφων. Στις 2 Δεκεμβρίου 1943 οι Γερμανοί επιχείρησαν να την πυρπολήσουν, χωρίς ευτυχώς, επιτυχία. Σήμερα η Μονή Κορώνας έχει Ηγούμενο τον Αρχιμανδρίτη Χρυσόστομο Κολοβό από την Καρύτσα και δύο μοναχούς.

Είμαστε περίπου στο μέσο της διαδρομής της ανατολικής πλευράς. Ο δρόμος περνά σε μικρό ύψος πάνω απο τη λίμνη ανάμεσα σε πυκνά δρυοδάση. Ομαλό και ήπιο το έδαφος, δεν δημιουργεί τις θεαματικές χαράδρες με τις μεγάλες υψομετρικές διαφορές, που παρατηρούνται σε πολλά σημεία της δυτικής πλευράς. Πολύ όμορφη περιοχή για ημερήσια εκδρομή ή και για κατασκήνωση μεγαλύτερης διάρκειας. Κι αν κανείς σηκώσει τα μάτια του πέρα μακριά στον νότιο ορίζοντα θα δει να διαγράφονται οι κορφές των Αγράφων. Τότε, με λίγη

παρατηρητικότητα, ίσως καταφέρει ν' αντιληφθεί το περίγραμμα της περιφέρειας, "Ωραίας κοιμωμένης της Πίνδου", τόσο γνωστής και φημισμένης σε όλη την περιοχή. Στην Πλάζ Λαμπερού κάνουμε στάση στο "Πέτρινο" για ένα ελαφρύ γεύμα. Όμορφη ταβέρνα με εκλεκτή κουζίνα και υπέροχη θέα στην Κοιμωμένη της Πίνδου. Απομένουν λίγα χιλιόμετρα για την ολοκλήρωση του γύρου της λίμνης, θα' χουμε σε λίγο μια σφαιρική εικόνα της όλης διαδρομής. Πριν όμως συνεχίσουμε το δρόμο για το φράγμα, στρίβουμε αριστερά από τον οικισμό του **Αγίου Αθανασίου**. Σε λίγα λεπτά ένα ακόμη μνημείο της Ορθοδοξίας προβάλλει μπροστά στα μάτια μας, το μεγαλόπρεπο και ιστορικό **"ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ"**. Το μοναστήρι πήρε τ' όνομά του από το βράχο, που στο Β.Α. στήθωμά του δημιουργεί μια μεγάλη σπηλιά. Εκεί, σύμφωνα με την τοπική παράδοση, βρέθηκε από βοσκούς η εικόνα της Παναγίας. Η Ι.Μονή Πέτρας έχει ήδη συμπληρώσει 400 χρόνια

ζωής, όπως προκύπτει από αποτύπωμα σφραγίδας της Μονής, που υπάρχει σε χειρόγραφο κώδικα της Μονής Αγίου Στεφάνου των Μετεώρων. Το καθολικό ανήκει στον τετρακίονο αθωνίτικο τύπο και η τοιχογράφηση του συντελέστηκε το έτος 1625. Η μονή ερημώθηκε στις αρχές του

αιώνα και επαναλειτούργησε στην δεκαετία 1920-30 με πρωτοβουλία του μητροπολίτη Ιεζεκιήλ. Σήμερα, δυστυχώς, οι καθιζήσεις του εδάφους δημιούργησαν πολλά στατικά προβλήματα στο κτιριακό συγκρότημα της Μονής και γι' αυτό πραγματοποιούνται εργασίες αναστήλωσης και στερέωσης με την επίβλεψη της 7ης Εφορίας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Λάρισας. Καθώς πέφτει το απόγευμα παίρνουμε το δρόμο για το φράγμα. Πρώτα συναντάμε την **Καστανιά**, χτισμένη μέσα στα ελατα. Αρχαιολογικά ευρήματα που βρέθηκαν εδώ αποδεικνύουν πως η περιοχή κατοικήθηκε από τους αρχαίους χρόνους. Δίπλα στη λίμνη το Δασαρχείο δημιούργησε έναν όμορφο χώρο κάμπινγκ και αναψυχής με πολλές διευκολύνσεις για τους επισκέπτες. Τελευταίος οικισμός πριν από το φράγμα είναι η **Μούχα**, με θέα στη λίμνη και στο κατάφυτο νησάκι "Νιάγκα", που εξελίσσεται σε σημαντικό εκτροφείο θηραμάτων. Πλησιάζει το βράδυ. Χάνονται οι τελευταίες ανταύγειες του ήλιου στην επιφάνεια της λίμνης, οι τελευταίοι επισκέπτες του φράγματος αραιώνουν. Είναι ώρα να επιστρέψουμε κι εμείς μετά από μια μέρα γεμάτη κίνηση και συνεχείς συναρπαστικές εικόνες.

Ήδη όμως η κούραση κάνει φανερή την παρουσία της. Μήπως θα' πρεπε να σταματήσουμε κάπου; Μερικές εκατοντάδες μέτρα πριν τη Μονή Κορώνας μια πινακίδα μας οδηγεί πάνω από το δρόμο, στο

"Χαγιάτι". Η θέα είναι εκπληκτική σ' όλο το Θεσσαλικό κάμπιο, μέχρι εκεί που φτάνει το μάτι.

-Με καθαρή ατμόσφαιρα βλέπουμε απέναντι τις κορφές του Ολύμπου, συμπληρώνει ο Δημήτρης.

Με ανασυλώσεις και στερεώσεις αντιμετωπίζονται τα στατικά προβλήματα της Ιεράς Μονής Πέτρας.

ΦΩΤ. ΑΚΑΛΑΙΤΖΗ

ΦΩΤ. Σ. ΜΗΛΙΩΝΗΣ

*Στο τελευταίο φως του δειλινού χαράσσεται στον ορίζοντα το περίγραμμα της περιφέρειας
"Κοιμωμένης της Πίνδου".*

Είναι ένα υπέροχο βραδινό, καθώς τα πρώτα φώτα ανάβουν στον κάμπο και οι αυστηρές γραμμές της Μονής Κορώνας ορθώνονται απέναντί μας στο τελευταίο φως. Το δείπνο μας είναι σχετικά λιτό, εστιάζεται κυρίως στις υπέροχες παραδοσιακές πίτες και στο καταπληκτικό τυρί (από γίδα) που παράγει η ίδια η οικογένεια. Περνούν οι ώρες κι όλο αναβάλλουμε την αναχώρησή μας. Μόνον πια όταν η νυχτερινή ψύχρα γίνεται αισθητή, εγκαταλείπουμε αυτό το μαγευτικό περιβάλλον και παίρνουμε το δρόμο του γυρισμού.

ΣΕ ΥΨΟΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΡΕΜΑΤΙΕΣ

Τι θα' λες για λίγο υψόμετρο σήμερα; προτείνει ο Παύλος. -Κι' εμείς που είμαστε τόσες μέρες; Στο επίπεδο της θάλασσας; Ξεχνάς πως η Λίμνη Πλαστήρα βρίσκεται στα 800 μέτρα;

Ερχεται ο καφές, αχνιστός μυρωδάτος. Η μέρα στον "Ξενώνα Πεζούλας" ξεκινάει με όμορφη διάθεση. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και με τον καιρό. Λίγα χιλιόμετρα πάνω απ' τα κεφάλια μας δείχνει κατσούφης, έτοιμος να δακρύσει. Γυρίζω το κεφάλι μου δυτικά. Στο βάθος το περίγραμμα των Αγραφιώτικων κορφών συναντά τον ουρανό. Τόσες

μέρες εδώ πάνω εξακολουθώ να μένω κατάπληκτος από την γενναιοδωρία της φύσης. Θα 'πρεπε πια να έχω συνηθίσει. Συνηθίζεται όμως η ομορφιά;

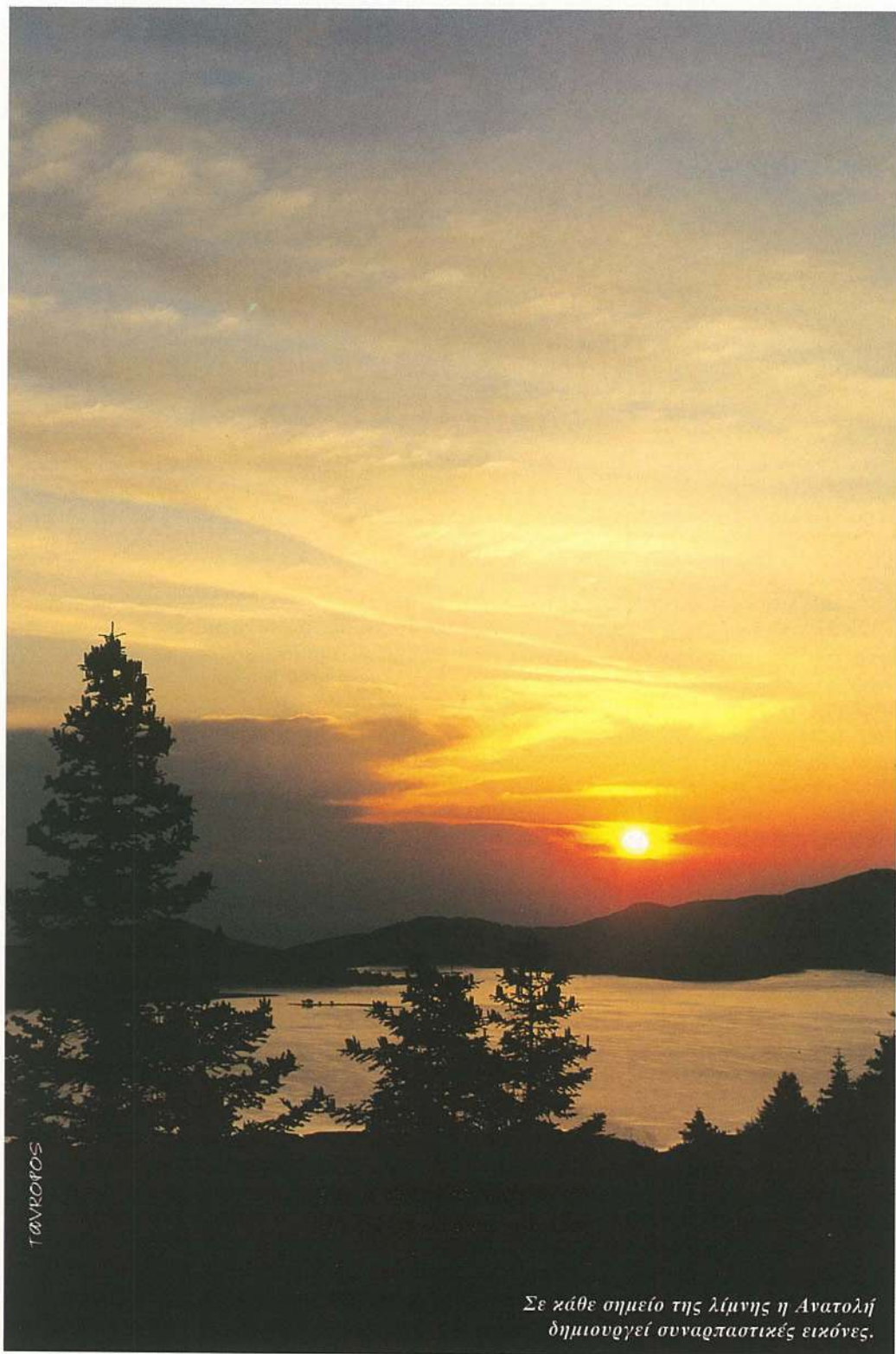
-Εντάξει λοιπόν, ας ξεφύγουμε για λίγο από την σαγήνη της λίμνης.

Διασχίζουμε τα "Καλύβια Πεζούλας" και παίρνουμε κατεύθυνση δυτική. Ολόγυρα καστανιές αιωνόβιες, με κορμούς εντυπωσιακούς. Αφήνουμε στ' αριστερά μας την "Νεράϊδα" και συνεχίζουμε για "Φυλακτή". Σύντροφος του δρόμου για λίγο ο "Μεγάλος Ποταμός". Όμορφη ρεματιά με πλατάνια, ξύλινο κιόσκι, τραπεζάκια, πεντακάθαρο νερό. Σκύβουμε και πίνουμε. Αμέσως μετά παίρνουμε τον ανήφορο.

-Θεέ μου, τι δάσος είναι αυτό, λέει με θαυμασμό ο Παύλος, αμφιβάλλω αν πέρασε ποτέ πόδι ανθρώπου από μέσα του.

Και είναι πράγματι έτσι. Ενα απέραντο, συμπαγές πράσινο, εκτείνεται στ' αριστερά μας και φτάνει λίγο κάτω απ' τις κορφές των Αγράφων. Η παρουσία του ελατου είναι κι αυτή επιβλητική. Σε μια έξαρση καλής θέλησης, ξεφεύγει για λίγο ο ήλιος από τα σύννεφα και δίνει ζωντάνια στο πράσινο του δάσους και στο γαλάζιο του ουρανού.

Ο ανήφορος συνεχίζεται. Λίγες στροφές

ΤΑΥΡΟΣ

Σε κάθε σημείο της λίμνης η Ανατολή δημιουργεί συναρπαστικές εικόνες.

Είναι μεγάλη τύχη να συναντήσει κανείς καταιγίδα στην λίμνη.

ακόμα μας χωρίζουν απ' τα 1200 μέτρα της Φυλακτής. Ομορφο μικρό χωριό, δεν το ξεχνάει ο ήλιος σχεδόν ούτε στιγμή στο πέρασμά του. Μικρή στάση στην **Ι.Μ.Αγίας Τριάδος**. Θαυμάζουμε το μεγαλόπρεπο φαράγγι μπροστά μας, τις τοιχογραφίες του Ιερού Βήματος που χρονολογούνται από τον 17ο αιώνα και το ξυλόγλυπτο τέμπλο του 1852. Η διαδρομή φτάνει στο τέρμα της, μένει όμως κάτι ακόμα, ο **Ξενώνας της Φυλακτής**.

-Μήπως είναι ώρα για ένα δεύτερο καφεδάκι; Στο σαλόνι του ξενώνα, θέα πανοραμική, ηρεμία, φιλική εξυπηρέτηση. Πριν χαλαρώσουμε επικίνδυνα χαιρετάμε και παίρνουμε τον κατήφορο. Μετά τον Μεγάλο Ποταμό στρίβουμε δεξιά για την Νεράϊδα. Πετρόχτιστα σπίτια, σκορπισμένα μέσα στα έλατα βλέπουν τη Λίμνη Πλαστήρα απ' τα 1200μ μ' έναν τρόπο εκπληκτικό. Πριν απ' τον πόλεμο παραθέριζαν εδώ πάνω οι Καρδιτσιώτες. Στη διάρκεια του πολέμου λειτουργούσε τυπογραφείο και συμμαχικό στρατηγείο. Οι Γερμανοί δεν το συγχώρεσαν αυτό κι έβαλαν φωτιά στο χωριό το 1943.

-Υποψιάζομαι μια ενδιαφέρουσα διαδρομή μετά τη Νεράϊδα, λέει ο Παύλος, δείχνοντάς μου το χάρτη, ο δρόμος είναι δασικός,

πρέπει να βγάζει μέχρι την Καρύτσα.

Κοιτάζω το ρολόι μου, αργεί ακόμα το μεσημέρι. Πάντα με δυτική κατεύθυνση παίρνουμε τον δασικό δρόμο μέσα στα έλατα. Κερδίζουμε συνέχεια υψόμετρο, το χώμα στο δρόμο λιγοστεύει, το οδόστρωμα σκληραίνει. Οι κλίσεις γίνονται κι αυτές πιο απότομες, η οδήγηση αρχίζει να θυμίζει τεστ δεξιοτεχνίας ανάμεσα σε πέτρες και χαντάκια. Η μέση ωριαία ταχύτητά μας είναι κι αυτή αξιοθρήνητη. Ελάχιστες φορές καταφέρνουμε να ξεπεράσουμε την ταχύτητα ενός νωχελικού περιπατητή. Συνεχίζουμε παρ' όλα αυτά.

Κάποια πρώτα σημάδια ανάκαμψης κάνουν δειλά την εμφάνισή τους, ηπιότερες κλίσεις, περισσότερο χώμα. Επι τέλους βάζουμε δεύτερα, και με λίγο θράσος τρίτη. Χαλαρώνει η ένταση, να και οι πρώτες βαθιές ανάσες. Αυτό ήταν, φτάσαμε στον αυχένα. Ορμάμε χαρούμενοι έξω από τ' αυτοκίνητο και το μετανιώνουμε στη στιγμή. Ενας παγωμένος βοριάς μας σαρώνει και μας αιφνιδιάζει. Ο καιρός δεν αστειεύεται καθόλου στα 1700 μέτρα. Φοράμε μπουφάν, σηκώνουμε γιακάδες κι αφήνουμε τα δακρυσμένα μας μάτια να πλανηθούν 360 μοίρες στον ορίζοντα. Βόρεια και δυτικά κυριαρχούν τα Αγραφα. Κορφές ατελείωτες,

ΦΩΤ. Α. ΚΑΛΑΪΤΖΗ

Οι κορφές των Αγράφων διαγράφονται μεγαλοπρεπείς στον ορίζοντα.

άλλες ομαλές, άλλες απόκρημνες. Κατά το νοτιά, γκρεμοί και δασωμένα φαράγγια, χαράδρες με σχεδόν κατακόρυφες κλίσεις, ένα ανάγλυφο εδάφους εξαιρετικά ποικιλόμορφο. Και πέρα μακριά κατά την ανατολή, το συνολικό σχεδόν περίγραμμα της Λίμνης Πλαστήρα, μοναδικό ίσως ήρεμο σημείο στην υπολόιπη ταραγμένη γραμμή του ορίζοντα.

-Μπασιγιουράκη μπορείς να πας όπου θέλεις, μου ανακοινώνει ο Παύλος, εγώ θα μείνω εδώ πάνω τουλάχιστον μια ώρα ακόμα κι αν παγώσω.

Ευτυχώς που δεν άντεξε παραπάνω από 10 λεπτά. Κατηφορίζουμε, κοντεύει πια μεσημέρι. Δρόμος υποφερτός, άλλοτε μπαίνει μέσα σε δάση κι άλλοτε ισορροπεί πάνω από γκρεμούς και χαράδρες. Το τοπίο γίνεται όλο και πιο γνώριμο. Μερικές εκατοντάδες μέτρα πιο κάτω, αθέατη ακόμα, βρίσκεται η Παναγιά η Πελεκετή. Μπαίνουμε στον αυλόγυρο, προχωράμε μερικά βήματα και ξαφνικά όλος ο χώρος ευωδιάζει. Μοιάζει λίγο με θυμίαμα, αλλά δεν είναι. Χαιρετάμε τους τεχνίτες, που κατασκευάζουν προστατευτικό φράχτη με τετραγωνισμένα καδρόνια, και... το μυστήριο βρίσκεται τη λύση του. Είναι τα καδρόνια του φράχτη που ευωδιάζουν, το ξύλο τους είναι από

κέδρο. (Ενα τέτοιο μικρό ευωδιαστό κομμάτι με συντροφεύει από τότε στο γραφείο μου). Όσες φορές κι αν με οδηγούν τα βήματά μου σ' αυτό το θαυμαστό μνημείο της Ορθοδοξίας, πάντα αισθάνομαι την ίδια ευλάβεια. Στο μικρό αρχονταρίκι μας καλωσορίζει ο καλός μας φίλος, ο κυρ-Σωτήρης Σκαμπαρδώνης. Δεν μας περίμενε, μας είδε ξαφνικά μπροστά του και χάρηκε πολύ. Μας παίρνει αμέσως μαζί του, πρωταρχικό μέλημα είναι να μας κεράσει.

-Καφεδάκι ή τσίπουρο;

-Εννοείς, κυρ-Σωτήρη, πάντα εκείνο το ίδιο αγίασμα;

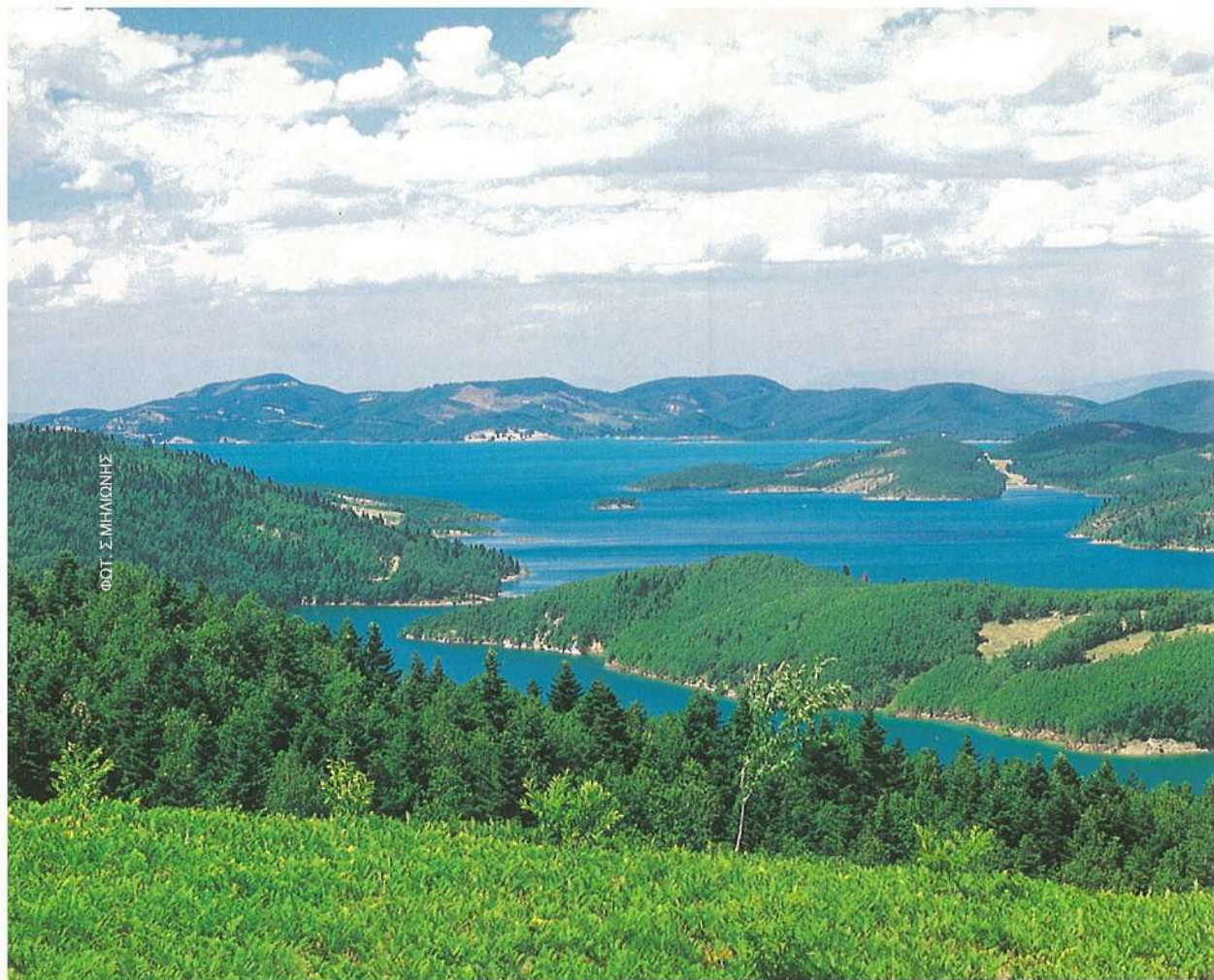
-Φυσικά, υπάρχει ακόμα.

Δεν χρειάζεται να το σκεφτούμε καθόλου. Δυνατό και μυρωδάτο, αιθέριο σαν τις Αγραφιώτικες κορφές.

-Το μεζεδάκι μας είναι λιτό, ντομάτες, αγγουράκια, τυρί, όλα όμως είναι δικά μας προϊόντα.

Κυλάει η μεσημεριάτικη ώρα με ρυθμούς ήρεμους, ανθρώπινους, συντροφικούς. Ρίχνω μια ματιά έξω από το μικρό παράθυρο. Γκρεμός, πράσινο και ουρανός. Που και που κάποιο γεράκι.

Αρχίζει και θυμάται ο κυρ-Σωτήρης. Κοντά στα 70 του τώρα, πέρασαν πολλά απ' τα μάτια του. Γερμανοί, σύμμαχοι, εμφύλιος,

καταστροφές, ηρωϊσμοί, όλες οι πτυχές της ιστορίας μισόν αιώνα πριν. Κι είναι η διήγησή του συναρπαστική, ήρεμη, χωρίς εμπάθεια, γεμάτη αγάπη για την πατρίδα και τον άνθρωπο. Διηγείται τα πιο συγκλονιστικά γεγονότα με τρόπο απλό, σαν καθημερινή κουβέντα. Ένας πραγματικά ωραίος άνθρωπος. Καλή αντάμωση κυρ-Σωτήρη.

Αφήνουμε στα δεξιά μας την Καρύτσα, φωλιασμένη στην χαράδρα και στα έλατα. Κέντρο αντίστασης κατά των Γερμανών, με τυπογραφείο και μεγάλη προσφορά, καταστράφηκε από τους κατακτητές ολοκληρωτικά. Ξαναχτίστηκε με μεγάλες περιπέτειες. Μέχρι τη δεκαετία του 60 είχε κοντά 600 κατοίκους με τετραθέσιο σχολείο. Σήμερα ερήμωσε σχεδόν, απομένουν το χειμώνα μόνον 30-40 άνθρωποι κι αυτοί ηλικιωμένοι. Το καλοκαίρι όμως οι ξενιτεμέ-

νοι γυρίζουν, που θα βρούν καλύτερο ορεινό θέρετρο;

Όλο και κατεβαίνουμε. Λίγα χιλιόμετρα παρακάτω συναντάμε τον περιφερειακό δρόμο της λίμνης. Στρίβοντας δεξιά, είμαστε σε μερικά λεπτά στη ρεματιά του Καρυτσιώτη ποταμού. Εδώ, 300 μέτρα από την άσφαλτο, βρίσκεται ο **"ΕΥΡΥΤΟΣ"**, ένα μικρό πεστροφοτροφείο δίπλα στο ποτάμι. Βαλανιδιές, καστανιές και πλατάνια, σμίγουν με έλατα και θάμνους, πραγματική ζούγκλα. Ξύλινα γεφυράκια συνδέουν τις όχθες του στενού ρέματος του ποταμού. Στο μικρό ξέφωτο, μέσα στις περιποημένες δεξαμενές τους κινούνται νωχελικά τα ψάρια. Και λίγο παραδίπλα, μια γραφικότερη ταβερνούλα γεμίζει την ατμόσφαιρα με γαργαλιστικές μυρωδιές ψητής πέστροφας.

-Πεινάμε, έτσι δεν είναι; ρωτάω τον Παύλο.

Μια πανοραμική άποψη της λίμνης, που αναδεικνύει την πλουσιώτατη βλάστηση που την περιβάλλει. Όλη η περιοχή έχει αρκετά υψηλό ετήσιο ύψος βροχοπτώσεων, που ξεπερνά τα 1000 mm. Οι περισσότερες βροχές πέφτουν τους μήνες Νοέμβριο, Δεκέμβριο και Φεβρουάριο, ενώ οι λιγότερες Ιούλιο και Αύγουστο.

Βέβαια, το τσίπουρο του κυρ-Σωπήρη απλά μας άνοιξε την όρεξη.

Πρώτα έρχεται ένα μπουκάλι λευκό Καρδισιώτικο κρασί. Το συνοδεύουμε με τυρί Αγράφων, βλήτα, ντομάτες και κολοκυθάκια απ' τον λα-

χανόκηπο του "Εύρυτου". Τόσο απλές γεύσεις μα τόσο νόστιμες. Υστερα από λίγο δύο υπέροχες ψητές πέστροφες κάνουν την εμφάνισή τους. Ο καιρός έχει φτιάξει από ώρα, ο ήλιος λάμπει στον ουρανό, στον "Εύρυτο" όμως κυριαρχεί η ευεργετική δροσιά της ρεματιάς του Καρυτσιώτη. Ο Δήμος κι ο Αποστόλης πλησιάζουν στο τραπέζι μας. Με πολλούς κόπους και θυσίες έστησαν αυτή τη μικρή μονάδα, βλέπουν όμως πια τις προσπάθειές τους να ανταμείβονται.

-Και η ονομασία "**Εύρυτος**" Αποστόλη, πώς προέκυψε;

-Ήταν ένας μυθικός βασιλιάς, προστάτης των λιμνών και ποταμών, μανιώδης ψαράς πέστροφας κι ο ίδιος, στα ποτάμια της Ευρυτανίας. Απ' αυτόν άλλωστε πήρε η Ευρυτανία το όνομά της.

Προχωράει το απομεινέρο με κρασάκι και κουβεντούλα. Είναι ωραίο να γνωρίζεις ανθρώπους, που αγαπούν τόσο πολύ αυτό που κάνουν. Στα πόδια μας ο Καρυτσιώτης αργοκυλάει μουρμουρίζοντας μέσα στις πέτρες. Τα βλέφαρα βαραίνουν, φταίει το κρασάκι ή η κούραση της μέρας; Χαιρετάμε τους φίλους μας και παίρνουμε αργά το δρόμο του γυρισμού. Το φιλόξενο δωμάτιό μας στον Ξενώνα της Πεζούλας μας περιμένει.

Στην ρεματιά του "Καρυτσιώτη" το πεστροφοτροφείο "ΕΥΡΥΤΟΣ" προσφέρει νοστιμότετες πέστροφες, σ' ένα μαγευτικό περιβάλλον.

ΦΩΤ. Α. ΚΑΛΑΙΤΣΗ

Ο Βασίλης Τσαντήλας, Πρόεδρος της Ένωσης Αγραφιωτικών Χωριών, αναπτύσσει τα προβλήματα των Αγράφων.

ΑΝΤΑΜΩΜΑ ΑΓΡΑΦΙΩΤΩΝ

Ποιός είναι ο ομιλητής στο βήμα; Ρωτώ τον Γιάννη δίπλα μου. -Είναι ο **Βασίλης Τσαντήλας**, πρόεδρος της Ένωσης Αγραφιωτικών Χωριών.σ Εδώ και δύο λεπτά μιλάει για τ' Αγραφα, τον τόπο του, μ' ένα πάθος που εντυπωσιάζει. Απ' την ιστορία και τους αγώνες περνάει στην απaráμιλλη ομορφιά του τόπου, στα μεγάλα προβλήματα, στην αδιαφορία της πολιτείας. Χωρίς εμπάθεια αλλά με επιχειρήματα, αναλύει την σημερινή πραγματικότητα, προτείνει λύσεις. Στον τεράστιο ανοιχτό χώρο παύει κάθε θόρυβος, όλοι ακούν με προσοχή. Έχω απέναντί μου μια ηγετική φυσιογνωμία κι αισθάνομαι ιδιαίτε-

ρη χαρά, όταν μετά από λίγη ώρα, του σφίγω το χέρι.

Ρίχνω μια ματιά γύρω μου. Χιλιάδες Αγραφιώτες, ένα αμέτρητο πλήθος έχει εισρεύσει από παντού, Ελλάδα και εξωτερικό. Χαρούμενα πρόσωπα κάθε ηλικίας γιορτάζουν το φετινό **7ο Αντάμωμα** τους.

-Ήταν στα 1985, όταν ξεκίνησε ο θεσμός, μου λέει ο Βασίλης. Την ευθύνη της διοργάνωσης είχε και έχει η **Ένωση Αγραφιωτικών Χωριών**, ένας φορέας με 50 Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο νομό Καρδίτσας. Κάθε δύο χρόνια από τότε ανταμώνουμε σε διαφορετική περιοχή των Αγράφων και προβάλλουμε την πολιτιστική και ιστορική μας κληρονομιά και ταυτότητα. Παράλληλα συζητάμε τις δυνατότητες και προοπτικές ανάπτυξης του τόπου μας.

-Με εκπλήσσει η προσέλευση του κόσμου, λέω στον Βασίλη.

-Η συμμετοχή είναι πράγματι συγκινητική, οι Αγραφιώτες, όπου κι αν ζουν είναι παθολογικά δεμένοι με τον τόπο τους. Αυτή ακριβώς η αποδοχή καταξίωσε το «Αντάμωμα των Αγραφιωτών» σαν ένα από τα κορυφαία πολιτιστικά γεγονότα της ορεινής Ελλάδας. Τελειώνουν οι τελευταίες ομιλίες κι αρχίζει το γλέντι. Μοσχοβολάει ο τόπος απ' τα ψητά αρνιά, παντού προσφέρουν παραδοσιακές πίτες και το περίφημο τυρί Αγράφων.

Τό 7ο Αντάμωμα των Αγραφιωτών στο "Ζαχαράκι" είχε μεγάλη επιτυχία.

Είναι μια υπέροχη ορεινή περιοχή το **“Ζαχαράκι”**, ένα ξέφωτο γεμάτο έλατα λίγο πιο πάνω απ’ την ιστορική και πανέμορφη **“Ρεντίνα”**. Ζητάω απ’ τον Βασίλη να μου δώσει για τ’ Άγραφα μερικά συνοπτικά στοιχεία.

“Τ’ Άγραφα συγκροτούνται από το βόρειο τμήμα του νομού Ευρυτανίας και το δυτικό τμήμα του νομού Καρδίτσας. Η συνολική έκταση είναι 2.603.000 στρέμματα. Διαίρονται σε δύο μεγάλα τμήματα: Τα Ευρυτανικά και τα Θεσσαλικά Άγραφα. Τα πρώτα ελευθερώθηκαν μετά την επανάσταση του 1821, ενώ τα Θεσσαλικά Άγραφα παρέμειναν στον τουρκικό ζυγό άλλα 50 χρόνια (1830-1880). Η ιστορία των Αγράφων είναι πανάρχαιη. Από το 1500 π.χ. μέχρι το 27 μ.χ. κατοικούσαν από τους Δόλοπες και τους Αθαμάνες, που ανέπτυξαν το δικό τους πολιτισμό. Στα κατοπινά χρόνια αναμειγνύονται στις διαμάχες μεταξύ Μακεδόνων και Ρωμαίων. Την εποχή της τουρκοκρατίας τα Άγραφα αποτελούν το προκεχωρημένο φυλάκιο του Ελληνισμού. Με την συνθήκη αυτονομίας τους (1525) αναπτύσσουν σχολεία και ανώτερες σχολές, προσελκύουν διάσημους λόγιους της εποχής εκτρέφουν την κλεφτουριά, προετοιμάζουν την Επανάσταση και παίρνουν μέρος σ’ αυτήν. Μετά το 1832 και μέχρι την απελευθέρωση της Θεσσαλίας (1881) λαβαίνουν μέρος σε τρία επαναστατικά κινήματα (1854, 1866-69 και 1878). Κατά την Γερμανοϊταλική κατοχή τα Άγραφα αποτελούν την ψυχή της Αντίστασης και διαθέτουν συμμαχικό αεροδρόμιο στην Νεβρόπολη, το μοναδικό σ’ ολόκληρη την κατεχόμενη Ευρώπη”.

Πριν αποχαιρετήσουμε τον Βασίλη και τον όμορφο τόπο του, μας εντυπωσιάζει για λίγο η πρωτοτυπία του χαιρετισμού και η φιλοσοφία του κ.Θωμά Καλογρίτσα.

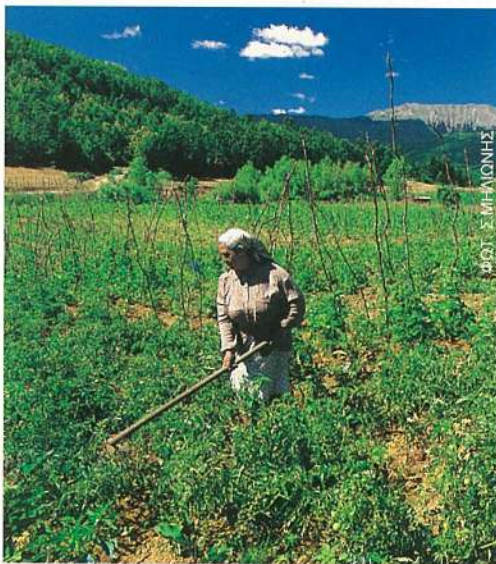
“Καλώς ανταμωθήκαμε εμείς οι Αγραφιώτες! Ευχαριστώ την Ένωση Αγραφιωτών, που μου απένειμε τον τίτλο του “Ευεργέτου”, δεν τον αποδέχομαι όμως γιατί απλά θεωρώ, ότι έκανα το καθήκον μου. Θα δεχόμουν περισσότερο τον χαρακτηρισμό του **“ανήσυχου”**, του **“συνειδητοποιημένου”** πολίτη. Αναφέρθηκαν πριν λίγο οι ομιλητές στα προβλήματα του τόπου μας. Εγώ θα ήθελα να πω, ότι **εμείς** πριν από όλους πρέπει να ενδιαφερθούμε για τον τόπο μας και την

λέξη **“Ζητάμε”** να αντικαταστήσουμε με την λέξη **“προσφέρουμε”**. Σύμφωνα με τους νόμους της Φυσικής, ένα σώμα περικλείει δυναμική ενέργεια, ανάλογη της μάζας και του ύψους που βρίσκεται. Εμείς εδώ στα Άγραφα, αφενός είμαστε “εκ θέσεως” ψηλά και αφετέρου πάρα-πολλοί, χιλιάδες. Καταλαβαίνετε λοιπόν πόση δύναμη έχουμε. Αυτή την δύναμη πρέπει να αξιοποιήσουμε και να μην αφήσουμε να ερημώσουν τα Άγραφα. Σήμερα ρίχνω μια ιδέα Να φτιάξουμε ένα Πολυδύναμο Ιατρικό Κέντρο. Να μην νοιώθουν ανασφαλείς οι λίγοι, που έχουν απομείνει. Ας ισχύσει λοιπόν εδώ, ο **“πρώτος τον λίθο βαλέτω”**.

Γεια σας και πάντα ενωμένοι να εργασθούμε για την αξιοποίηση των Αγράφων”.

ΛΙΜΝΗ ΠΛΑΣΤΗΡΑ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ “LIFE”

Είναι πολύ ευχάριστο να διαπιστώσουμε, πως στην ευρύτερη περιοχή της Λίμνης Πλαστήρα, πνέει τα τελευταία χρόνια ένας άνεμος ανάπτυξης και δημιουργίας. Αυτό οφείλεται τόσο στην ιδιωτική πρωτοβουλία όσο και κυρίως στο πρόγραμμα “LIFE”, που εγκρίθηκε το 1993 και

Βιολογικές καλλιέργειες απο τον
“Συνεταιρισμό Γυναικών Λίμνης Πλαστήρα”.

Το μέλι της λίμνης φημίζεται για την ποιότητα και τη γεύση του.

ήδη βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη με πολλά θετικά αποτελέσματα. Οι φορείς που συμμετέχουν είναι η Τ.Ε.Δ.Κ. Ν.Καρδίτσας, οι Δήμοι Καρδίτσας, Σοφάδων, Παλαμά, Μουζακίου, ο Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Λίμνης Πλαστήρα, η Αναπτυξιακή Καρδίτσας (ΑΝ.ΚΑ. Α.Ε.) και το Πανεπιστήμιο Αθηνών (Τομέας Οικολογίας και Ταξινομικής). Στόχος του προγράμματος είναι η δημιουργία **Ενιαίου Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Έρευνας (Ε.Κ.Π.Ε.Ε.)** για υλοποίηση των παρακάτω ενεργειών:

1. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΔΑΣΟΣ που θα περιλαμβάνει βοτανικό κήπο, φυτώριο ελάτης, εκτροφεύο θηραμάτων, μουσείο φυσικής ιστορίας, καταφύγιο αρπακτικών και κέντρο περιθαλψής αγρίων ζώων.
2. ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ με διαμόρφωση επιλεγμένων διαδρομών πεζοπορίας
3. ΥΔΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ για μονιμότερη παρακολούθηση της ποιότητας των υδάτων της λίμνης
4. ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΑΓΡΟ ΟΡΓΑΝΙΚΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ
5. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ (ορειβασία, κωπηλασία, ιστιοπλοΐα, ορειβατικό ποδήλατο).
6. ΤΟΠΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ για

επιμόρφωση οικοξεναγών, δημιουργία τράπεζας πληροφοριών και έκδοσης ενημερωτικού υλικού.

7. ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ του παραδοσιακού σχολείου της Κοινότητας Νεοχωρίου για στέγαση του ΕΚΠΕΕ.

Μια άλλη σημαντική πρωτοβουλία που αναπτύχθηκε στην περιοχή και ήδη αποδίδει θετικά αποτελέσματα, είναι η ίδρυση του **"Συνεταιρισμού Γυναικών Λίμνης Πλαστήρα"**. Ο Συνεταιρισμός ιδρύθηκε τον Ιούνιο 1994 στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού προγράμματος NOW II (νέες ευκαιρίες για τις γυναίκες). Έδρα του συνεταιρισμού είναι το Μορφοβούνι (τηλ 0441/95164). Εκεί υπάρχει ο Πειραματικός Αγρός Οργανικής Καλλιέργειας 5 στρεμμάτων. Παράγονται πατάτες, ντομάτες, κολοκυθάκια, φασολάκια, χωρίς χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων αλλά με πρόβεια κοπριά και βιολογική καταπόληση (θειάφι, θειϊκός χαλκός, ωφελιμα έντομα). Άλλα προϊόντα του συνεταιρισμού είναι υπέροχα παραδοσιακά γλυκά κουταλιού, παραδοσιακός τραχανάς, χειροτεχνήματα, τσίπουρο. Η διάθεση των προϊόντων γίνεται κάθε Τετάρτη στην Λαϊκή Αγορά Καρδίτσας και στο περίπτερο του Συνεταιρισμού κοντά στον αγρό.

ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ

Τα νησιά αδειάζουν, οι παραλίες ερημώνουν, χωριά ολόκληρα ξεχινούνται στα βουνά κάτω απ' το χιόνι. Είν' εχθρικός ο Χειμώνας για πολλές περιοχές της Ελλάδας. Εδώ στη Λίμνη Πλαστήρα, είναι όμορφος και συναρπαστικός, μια σύντομη λευκή παρέμβαση ανάμεσα στα χρώματα του Φθινοπώρου και της Άνοιξης. Τι κι αν τα νερά της λίμνης είναι κάποιες μέρες γκρίζα και ταραγμένα; Όμορφα είναι κι έτσι. Τα τζάκια καίνε μέρα-νύχτα στα σπίτια και στους ξεωνές, οι άνθρωποι είναι παντού ζεστοί και φιλόξενοι.

Αρχίζει η μέρα μ' ένα μυρωδάτο τσαϊ ή ένα ποτηράκι δυνατό τσίπουρο. Κι όταν τελειώσει η περιπλάνηση στα χιονισμένα μονοπάτια, πάντα μια ζεστή φασουλάδα θα υπάρχει στα ταβερνάκια, γίδα βραστή, φρέσκο ντόπιο κρασάκι. Τα βράδυα γύρω στα τζάκια, ξύλα και ψημένα κάστανα ενώνουν τις μυρωδιές τους. Γνωστοί και άγνωστοι γίνονται τότε φίλοι, είν' ευχάριστες οι ώρες της μεγάλης χειμωνιάτικης νύχτας.

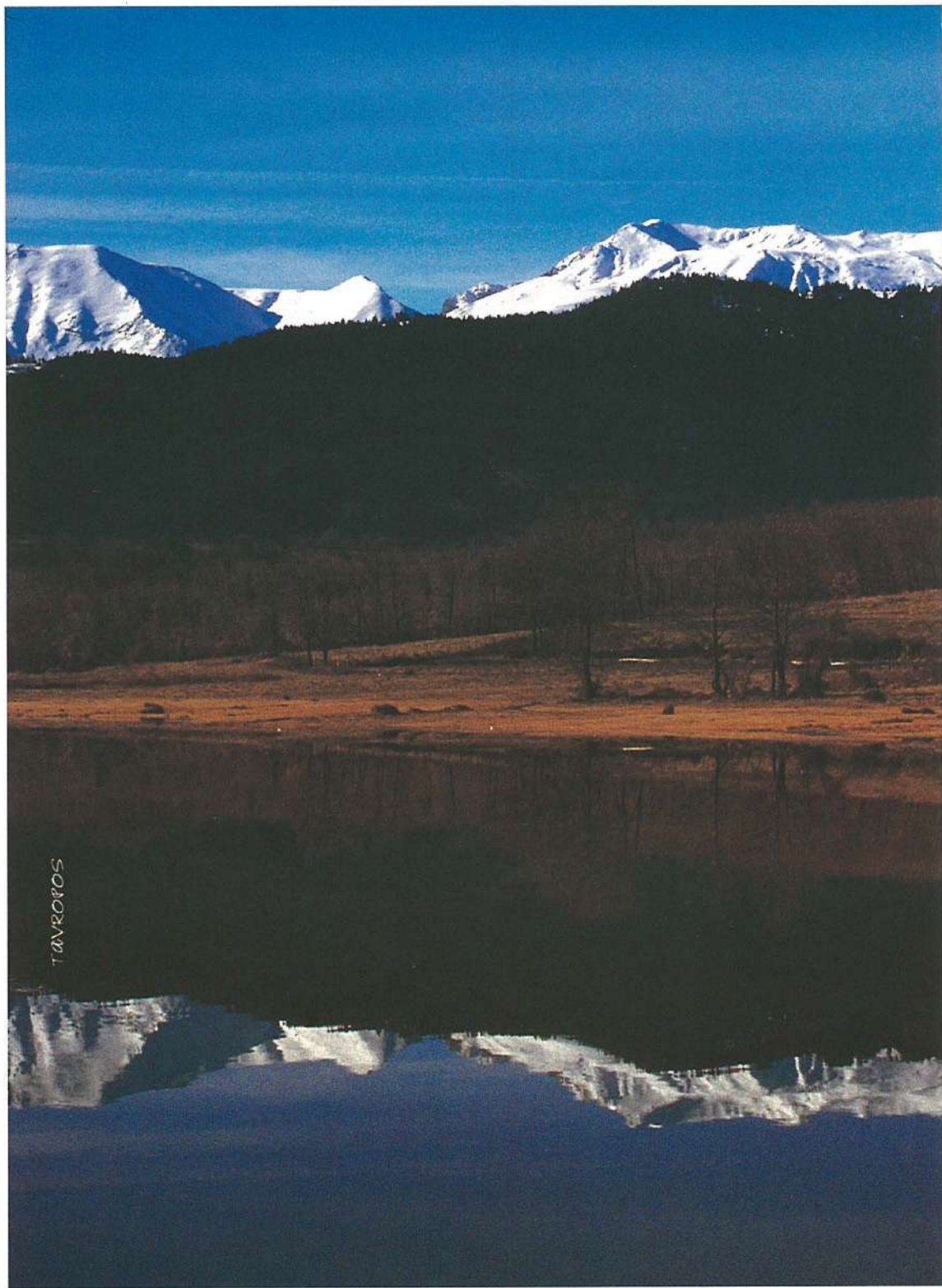
Ο ήλιος όμως δεν ξεχνάει τη λίμνη το χειμώνα. Βγαίνει απ' τα σύννεφα και γλυκαίνει τη φύση, γεμάτες χιόνια οι κορφές

φωλιάζουν στ' ακίνητα νερά, δεν ξεχωρίζεις τι είναι είδωλο και τι πραγματικότητα.

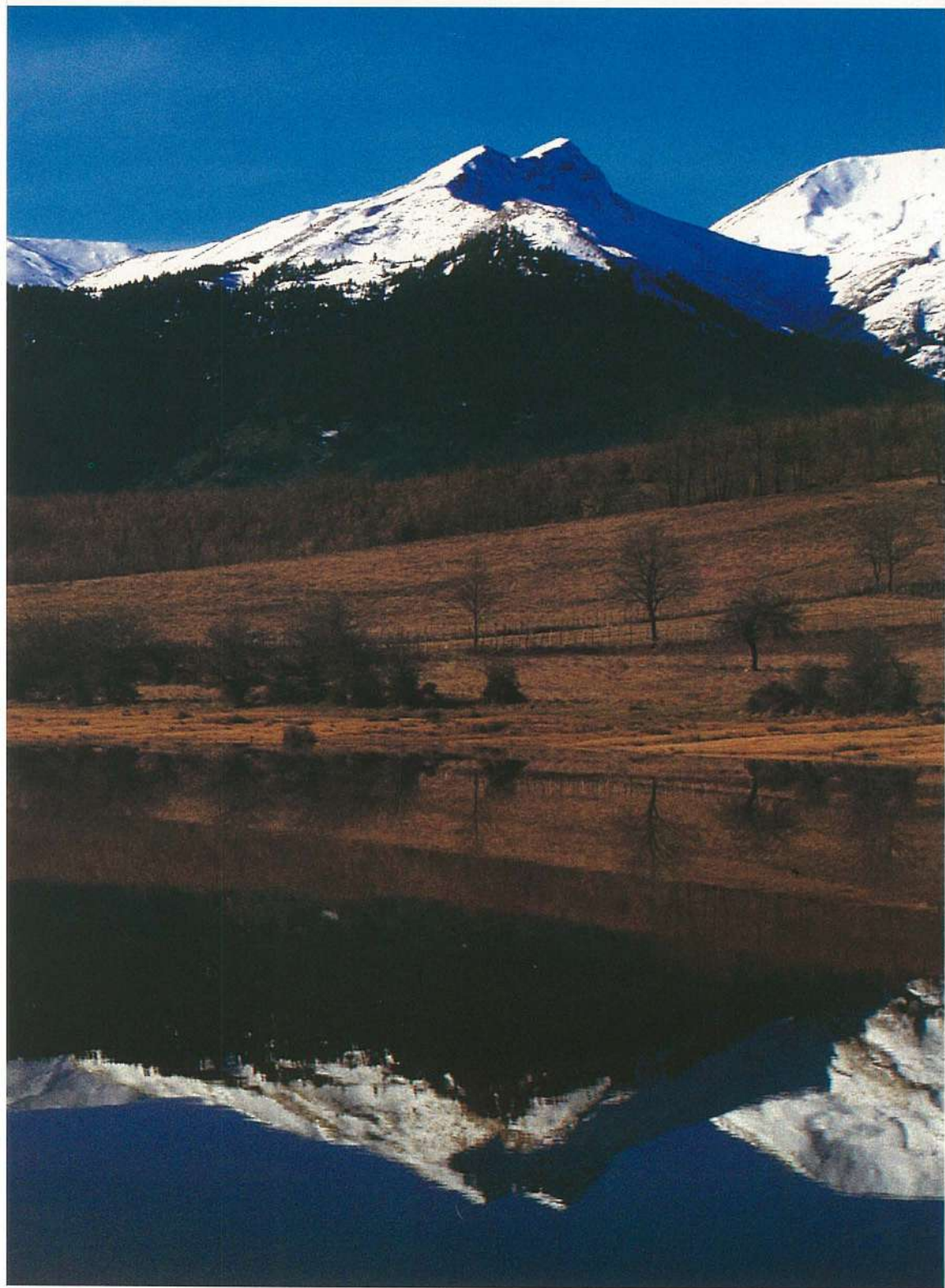
Κι αν θέλει κάποιος το χειμώνα, να μείνει πάνω στο βουνό; Ποιό καταφύγιο θα τον στεγάσει; Ποιό τζάκι θα τον ζεστάνει; Κανένα!! Μέχρι τώρα μόνον την εύνοια της φύσης έχουν τ' Αγραφιώτικα βουνά. Ποτέ μ' αυτά δεν ασχολήθηκε το Κράτος, η Πολιτεία. Να όμως που κάτι κι εδώ φαίνεται ν' αλλάζει. Κάθισαν τρεις φορές στο ίδιο τραπέζι, Ε.Ο.Τ., Κοινότητα Πεζούλας, Ένωση Αγραφιώτικων Χωριών. Μπροστά τους τα Άγραφα, τόπος ιστορικός, ξεχασμένος, στολίδι πραγματικό της ορεινής Ελλάδας, με μια πανέμορφη κορυφή, το Βουτσικάκι, να δεσπόζει ψηλά στα 2154 μέτρα. Προβλήματα και δυσκολίες υπήρχαν, πάντα υπάρχουν. Τις παραμέρισαν και το αποφάσισαν: ΟΡΕΙΝΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΣΤΑ ΑΓΡΑΦΑ. Μπήκε μπροστά ο Ε.Ο.Τ, χρηματοδοτεί το έργο, μπράβο του. Η Κοινότητα Πεζούλας κι η Ένωση των Αγραφιώτικων Χωριών, όπου να' ναι συστήνουν τον επιχειρηματικό φορέα: ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ-ΑΓΡΑΦΑ". Η μελέτη του έργου είναι ήδη έτοιμη, ο Γιάννης κι η Έλενα, φίλοι και συνεργάτες μας, με την εμπειρία, τον ενθουσιασμό και την επισημονική τους κατάρτιση, παρουσίασαν

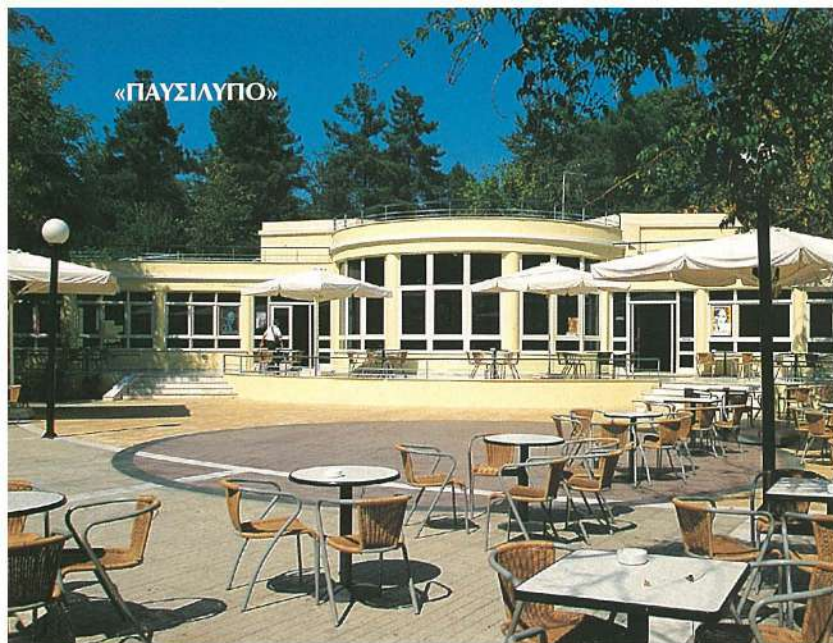
Χιονισμένος "μαλόκεδρος" στο Νεοχώρι. Η χαμηλότερη θερμοκρασία στην Λίμνη Πλαστήρα (-14°C) σημειώθηκε τον Φεβρουάριο του 1991.

ΤΑΥΡΟΣ

ένα έργο λειτουργικό και ολοκληρωμένο. Δεν μένει παρά να μπει η πρώτη πέτρα στο Αγραφιιώτικο χώμα. Ενάμιση χρόνο αργότερα στη θέση **“Καραμανώλη”** πάνω απ’ την Πεζούλα και τον οικισμό Νεραΐδας, όλα θα ‘χουν τελειώσει. Ένα ωραιότατο πέτρινο καταφύγιο θα ορθώνεται στα 1600 μέτρα με υπέροχη θέα στην Λίμνη Πλαστήρα. Θα μπορεί κάθε εποχή του χρόνου να παρέχει στέγη και τροφή σε 24 ανθρώπους που αγαπούν τη φύση, την ορειβασία, τις Αγραφιώτικες κορφές. Θα ‘ναι ένα πραγματικό ορειβατικό σημείο αναφοράς για όλη την ευρύτερη περιοχή, αφού τα πλησιέστερα ορεινά καταφύγια βρίσκονται στον Κόζιακα Τρικάλων και στα Χάνια του Πηλίου. Σ’ όλους αυτούς τους πρωτοπόρους, φορείς και ιδιώτες, το ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ εύχεται γρήγορη πραγματοποίηση των στόχων τους, για το καλό των Αγράφων, της Ελλάδας, της ιδέας της φυσιολατρίας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Και η επόμενη συνάντησή μας που θα ‘ναι; αναρωτιούνται ο Γιάννης κι η Έλενα.

-Ποιός ξέρει, στην Αθήνα, στις Πρέσπες, στο Νυμφαίο, στην Ξάνθη ή ακόμα κι εδώ στη Λίμνη Πλαστήρα, το χειμώνα.

Ανοίγουν οι αγκαλιές κι ύστερα σφίγγουν δυνατά. Ξεκινούν οι φίλοι μας για την Αθήνα,

μέχρι τώρα. Όσο κι αν προσπαθώ δεν μπορώ να δώσω μια λογική εξήγηση.

Χαμογελάει ο Μπάμπης με ικανοποίηση:

-Χαίρομαι, που σ’ ένα βαθμό, έγινα η αφορμή να την γνωρίσεις.

Απόγευμα στο κέντρο της Καρδίτσας, στο **“ΠΑΥΣΙΛΥΠΟ”**.

Άλλη μια απρόσμενη εμπειρία για όλους μας. Η ζέστη του Θεσσαλικού κάμπου δεν φτάνει εδώ. Πυκνά δέντρα, σκιά, παιδικές χαρές, μονοπάτια για πεζούς και ποδηλάτα. Μέσα σ’ αυτή την άσση υψώνεται ένα υπέροχο αναπαλαιωμένο αρχιτεκτόνημα, το κέντρο των εγκαταστάσεων του ΠΑΥΣΙΛΥΠΟΥ.

Η Δημοτική Επιχείρηση Τουρισμού και Αναψυχής Καρδίτσας (ΔΕΤΑΚ), έχει κάνει περίφημη δουλειά εδώ. Ο Γιώργος Βούζας, που διευθύνει την επιχείρηση, έχει κάθε λόγο να είναι ευχαριστημένος:

-Κάθε ώρα της ημέρας ο κόσμος μας τιμά με

ΦΩΤ. Α.ΚΑΛΑΪΤΖΗ

την παρουσία του. Βρίσκει εδώ καφέ, ποτά, ελαφριά κουζίνα εξαιρετικά φροντισμένη. Επί πλέον όμως βρίσκει ένα ήρεμο και δροσερό περιβάλλον μακριά από θορύβους, ευχάριστο τόσο για τους μεγάλους όσο και για τα παιδιά.

Είναι ωραίες οι εικόνες που παίρνουμε μαζί μας από την περιοχή. Καρδίτσα, Άγραφα, Λίμνη Πλαστήρα. Ενας κόσμος ολόκληρος, που αγωνίζεται να αναδείξει και να αξιοποιήσει τις εκπληκτικές φυσικές ομορφιές του τόπου του. Χαμογελαστοί, φιλόξενοι, αισιόδοξοι. Περάσαμε πολλές μέρες μαζί τους. Συζητήσαμε, γελάσαμε, ήπιαμε, συμμετείχαμε στους προβληματισμούς τους. Μείναμε ενθουσιασμένοι από τα προϊόντα τους, ψάρια, πίτες, μέλι, παραδοσιακά γλυ-

κά, λαχανικά, κρέατα, κρασί. Ακόμα περισσότερο από την φιλοξενία τους. Σε κάθε επόμενη επίσκεψή μας το ξέρουμε, θα βρισκόμαστε ανάμεσα σε φίλους!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

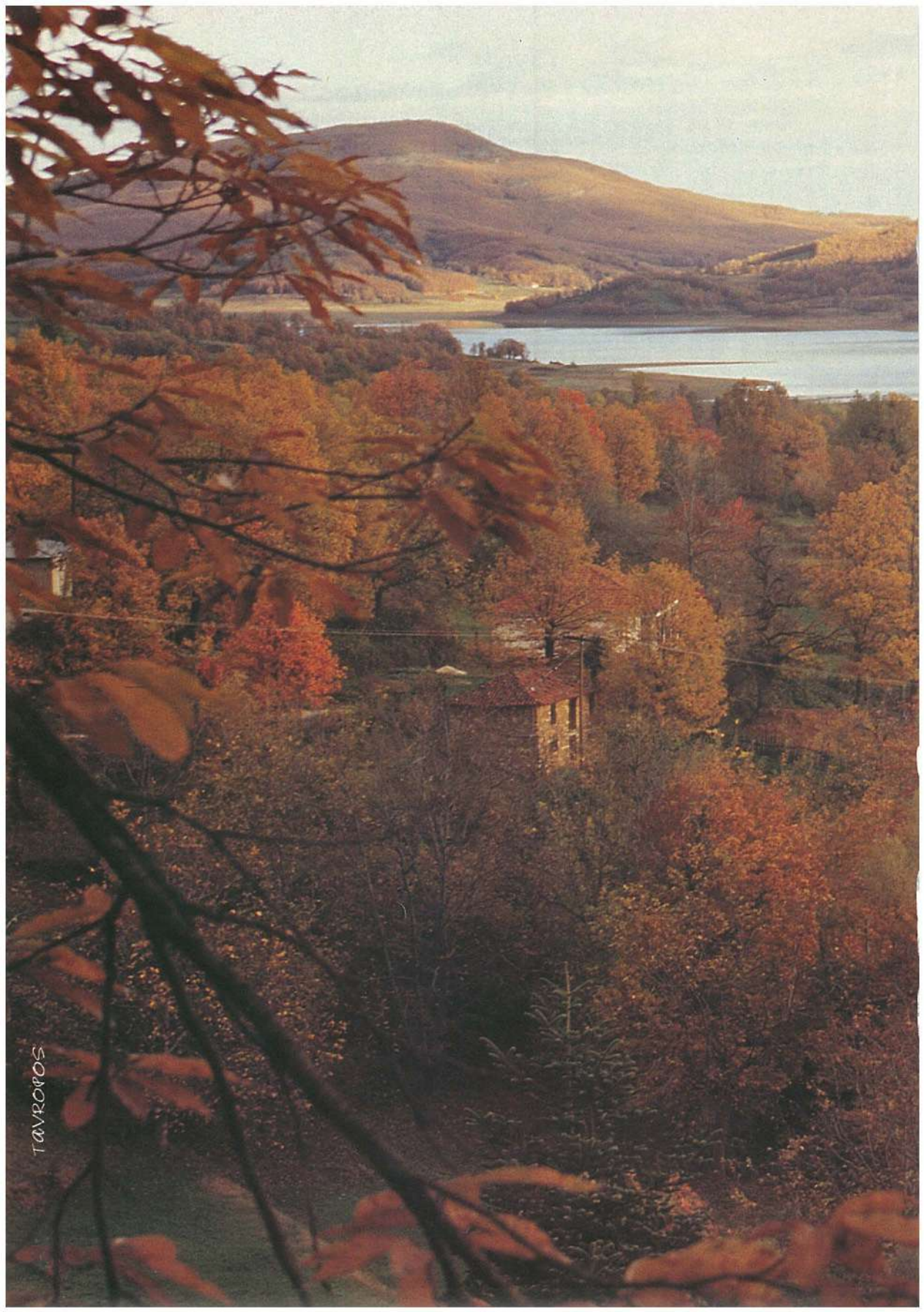
1. **Λαμπράκη Στυλιανή**, Πτυχιακή εργασία, Θέμα: *Λίμνη Ν. Πλαστήρα: Οικολογία - Τουριστική ανάπτυξη της περιοχής.*
2. **ΝΟΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ**, Τουριστικές Διαδρομές (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Καρδίτσας).
3. **ΑΓΡΑΦΑ** "Εκκλησίες και Μοναστήρια", Ένωση Αγραφιώτικων Χωριών.

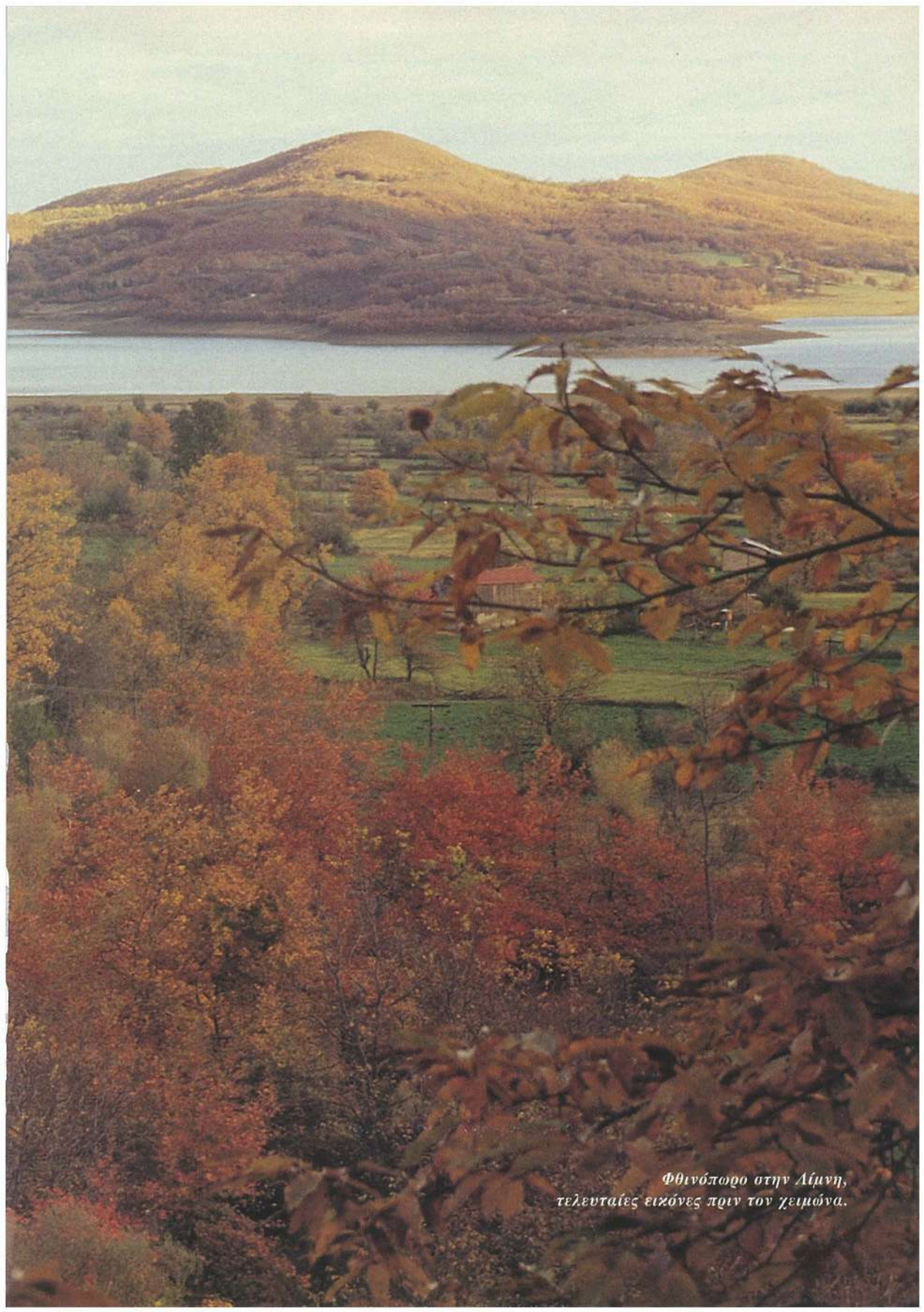
Η Ένωση Αγραφιώτικων Χωριών Ν.Καρδίτσας, είναι καθημερινά στην διάθεση κάθε επισκέπτη για πληροφορίες διαμονής, διατροφής, ξεναγήσεις και προτάσεις τουριστικών διαδρομών, στα τηλέφωνα 0441/ 24985 και 29642.

Επρεπε να χτυπήσουν την Ελληνική τουριστική αγορά οι γειτονικές και Μεσογειακές χώρες, για ν' αντιληφθούμε οι Έλληνες, ότι η Ελλάδα δεν είναι και τόσο γνωστή, ώστε να μην απαιτείται συνεχής προβολή και διαφήμιση. Επρεπε ακόμη, να δεχθούμε τα κτυπήματα από τα διεθνή πρακτορεία τουρισμού για ν' ανακαλύψουμε και τους Έλληνες τουρίστες. Εκτιμώ ότι το **ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ**, μια καθαρά ιδιωτική πρωτοβουλία, προσφέρει τα μέγιστα στην ανάδειξη και προβολή της "Άγνωστης Ελλάδας" με άριστο τρόπο και σε υψηλή ποιοτική έκδοση από κάθε πλευρά. Το **ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ**, συμπληρώνει τις αδυναμίες του Ε.Ο.Τ. στην πληροφόρηση και ενημέρωση των Ελλήνων. Θερμά συγχαρητήρια, δύναμη και κουράγιο, εύχομαι στους εκδότες.

Βασίλης Τσαντήλας
Πρόεδρος Ένωσης Αγραφιώτικων Χωριών.

TAVROPOS

*Φθινόπωρο στην Λίμνη,
τελευταίες εικόνες πριν τον χειμώνα.*

ΚΑΛΥΒΙΑ ΠΕΖΟΥΛΑΣ

ΞΕΝΩΝΑΣ ΠΕΖΟΥΛΑΣ

Το στρατηγικό-τερο σημείο της Λίμνης Πλαστήρα είναι τα Καλύβια Πεζούλας, πολύ κοντά στην υπέροχη πλαζ της λίμνης αλλά και στις Αγραφιώτικες κορφές. Οικοδεσπότης μας εδώ ο Κώστας Παπαγιάννης, φιλόξενος και εξυπηρετικός μας κάνει να αισθανόμαστε σαν παλιοί γνώριμοι. Τα δωμάτια είναι ευρύχωρα, με εξαιρετική επίπλωση και ατομικό μπάνιο, ιδανικός χώρος ξεκούρασης μετά τις ολόήμερες περιηγήσεις.

Απ' τα άνετα μπαλκόνια του μπορεί κανείς να ρεμβάζει με τις ώρες προς την κατεύθυνση της Λίμνης ή τις κορυφές των Αγράφων. Στην

ευρύχωρη αίθουσα του εστιατορίου το πρόγευμα και το γεύμα είναι αληθινή απόλαυση. Δίπλα, το καφέ-μπαρ του Ξενώνα προσφέρει καφέ, χυμούς, ποτά σ' ένα ήρεμο και πολιτισμένο περιβάλλον.

Ο Ξενώνας Πεζούλας παρέχει υπηρεσίες υψηλού επιπέδου σε ιδιώτες, γκρουπ, ή αθλητικούς συλλόγους με γήπεδα προετοιμασίας και πολλές διευκολύνσεις, στις οποίες πολύ σύντομα θα προστεθεί και πισίνα.

ΞΕΝΩΝΑΣ ΠΕΖΟΥΛΑΣ

Τηλ.: 0441/92 448, 92 860 Fax: 92 706

Τα Αστέρια ΨΗΣΤΑΡΙΑ

10 λεπτά δυτικά της Καρδίτσας προς την Λίμνη Πλαστήρα συναντάμε την **Μητρόπολη**. Εδώ μας περιμένουν τα **...ΑΣΤΕΡΙΑ**. Μπαίνοντας στην ευρύχωρη αίθουσα μια τεράστια ποικιλία κρασιών μέσα σε ξύλινα ράφια μας εντυπωσιάζει στον απέναντι τοίχο.

Ο καιρός είναι καλός, περνάμε στον κήπο. Πεντακάθαρο γρασί-

δι, λουλούδια, ηρεμία και στον ορίζοντα τα Αγραφιώτικα βουνά.

Σε λίγη ώρα απολαμβάνουμε ένα εκπληκτικό μπιφτέκι με μοσχαρίσιο κυμά και μια ποικιλία από νόστιμα ντόπια κρεατικά.

- Εχω την αποκλειστική ευθύνη της επιλογής των κρεατικών, μας λέει ο Κώστας. Ακολουθώ την παράδοση του παππού μου, που σχεδόν 50 χρόνια πριν, ξεκίνησε εδώ την επιχείρηση μ' ένα μικρό μαγαζάκι.

Μητρόπολη Καρδίτσας.
Τηλ. 0441/555 74

Χαγιάτι

ΞΕΝΩΝΑΣ - ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ

Ακριβώς απέναντι η περήφημη **Μονή της Κορώνας**.

Και πιο κάτω, μέχρι εκεί που φτάνει το μάτι, ο Θεσσαλικός κάμπος. Ακόμα κι οι κορφές του Ολύμπου φαίνονται με καθαρή ατμόσφαιρα. Σ' αυτό το υπέροχο περιβάλλον, το «ΧΑΓΙΑΤΙ» μας προτείνει μεγάλη ποικιλία από ντόπια κρέατα,

παραδοσιακές πίτες της περιοχής και, για όλη την χειμερινή περίοδο, δίπλα στο αναμμένο τζάκι, αρνάκι κλέφτικο, γίδα βραστή και φασολάδα.

12 προσεγγμένα δωμάτια στον ξενώνα μπορούν να μας χαρίσουν ώρες ξεκούρασης και απόλυτης ηρεμίας.

Χειμώνα ή καλοκαίρι το «ΧΑΓΙΑΤΙ» είναι ένα από τα σημεία της Λίμνης Πλαστήρα, που πάντα θα θυμόμαστε με ευχαρίστηση.

“Τσαρδάκι”, Μοσχάτο Καρδίτσας
Τηλ. 0441/95 440

ΞΕΝΩΝΑΣ ΦΥΛΑΚΤΗΣ

Μόλις 32 χιλιόμετρα χωρίζουν την Καρδίτσα από την **Φυλακτή** και τις κατάφυτες πλαγιές των **Αγράφων**. Εδώ, στα 1,200 μέτρα, δεσπάζει ο **Ξενώνας της Φυλακτής**. Γύρω του απέραντα δάση οξυάς, καστανιάς, έλατου.

Στ' ανατολικά η μαγευτική Λίμνη Πλαστήρα και στα δυτικά οι θρυλικές κορφές των Αγράφων, με το **Βουτσικάκι** στα 2,154 μ.

Απέναντι απ' τα μπαλκόνια του ξενώνα, οι δασικοί δρόμοι και τα μονοπάτια των Αγράφων μας περιμένουν για ορειβασία, άθληση, αναψυχή και περιήγηση.

Στην επιστροφή ηρεμούμε στα πεντακάθαρα δωμάτια με το αυτόνομο μπάνιο. Στο ευρύχωρο σαλόνι, με την πανοραμική θέα απολαμβάνουμε δροσερό αναψυκτικό ή καφέ και αργότερα εκλεκτή

κουζίνα με τα περίφημα κρέατα της περιοχής, πέστροφα αλλά και ψητό σολωμό, που κατ' αποκλειστικότητα διαθέτει ο ξενώνας.

Η παραμονή στον **Ξενώνα της Φυλακτής** είναι μια σπάνια εμπειρία φιλοξενίας, γαλήνης και φυσικού περιβάλλοντος.

ΞΕΝΩΝΑΣ ΦΥΛΑΚΤΗΣ

23 δωμάτια - 70 κλίνες
δίκλινα, τρίκλινα, τετράκλινα
ΦΥΛΑΚΤΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ
Τ.Κ. 430 67
ΤΗΛ 0441/92 840, 92 222
FAX 0441/92 850

ΤΟ ΠΕΤΡΙΝΟ

Εστιατόριο-Καφέ - Μπαρ

Στο ωραιότερο σημείο της ανατολικής πλευράς της Λίμνης Πλαστήρα, στην Πλαζ Λαμπερού, δεσπόζει το **"ΠΕΤΡΙΝΟ"**.

Χτισμένο με πέτρα και ξύλο, προσφέρει εντυπωσιακή θέα στην λίμνη και στις κορυφές των Αγράφων, με την περίφημη **"Κοιμωμένη της Πίνδου"**. Ιδανικό σημείο για γεύμα, καφέ ή ξεκούραση, με κιόσκια, λουλούδια, παιδική χαρά και άνετο Parking.

Στο εσωτερικό κυριαρχούν η πέτρα και το ξύλο, ενώ το τζάκι και η υπέροχη θέα εξασφαλίζουν ωραίες στιγμές και το χειμώνα.

Η κουζίνα είναι εκλεκτή και παραδοσιακή, περιλαμβάνει μεγάλη ποικιλία από ντόπια κρέατα και πέστροφες. Για κάθε επίσκεψη, ατομική ή ομαδική, το **"ΠΕΤΡΙΝΟ"** αποτελεί μια απαραίτητη στάση στην ανατολική πλευρά της Λίμνης Πλαστήρα.

ΠΛΑΖ ΛΑΜΠΕΡΟΥ:
Τηλ. 0441/94 400

